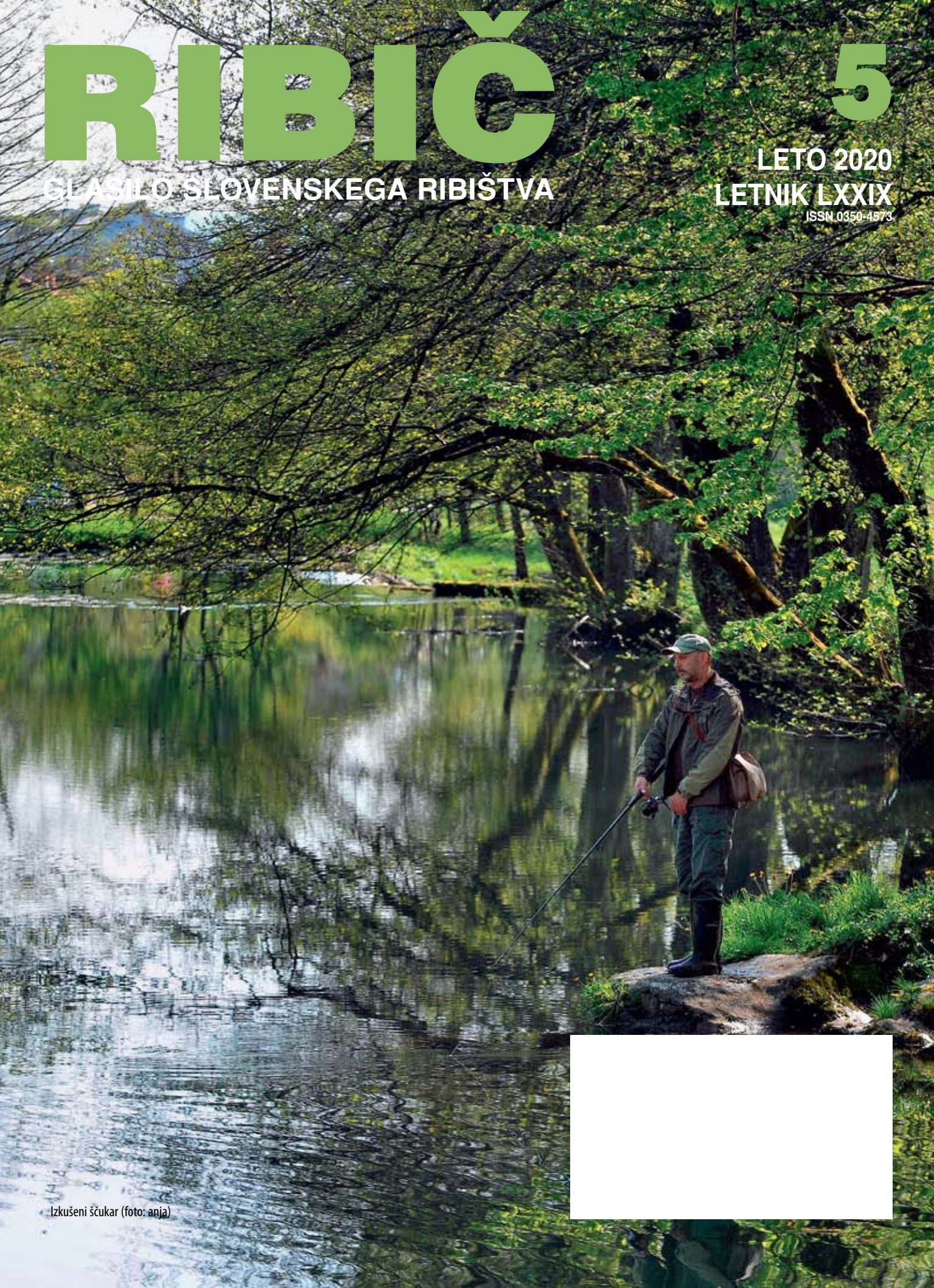

RIBIČ

5

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2020
LETNIK LXXIX
ISSN 0350-4573

Izkušeni ščukar (foto: anja)

Drži zdaj vsak se zase
odstavljen kot deveto prase,
ni poljubov, stiskov rok,
bojimo svojih se otrok.

Kje so fešte naše nore,
ko se pilo je do zore,
ko objeti smo čez rame
čakali, da zora vstane?

No, pr' men' je kar okej,
šnopsek pijem še naprej,
ne dotikam se ljudi,
hrana mi vse bolj diši ...

Kaj pa ... kaj pa tisto – seks?
Ah, raj' spijem kaj na eks!
V gozd, pa k vodi grem lovit',
si mislim: »Pejd, koronež, se solit!«

Priredil Marko Koračin

Iz knjige Ribiški vici
Posebna ponudba: 12 evrov/knjigo
Naročilo: 041 681 594

● OBVESTILO

Obvestilo

Muharski tabor mladih ribičev, ki smo ga načrtovali od 22. do 24. maja 2020, smo zaradi trenutnih razmer prestavili. O morebitnem novem datumu in poteku izvedbe ali o dokončnem preklicu izvedbe tabora vas bomo pravočasno obvestili.

Ostanite zdravi.
Marko Lipovž, l. r.,
predsednik Komisije
za delo z mladimi pri RZS

dr. Miroslav Žaberl,
predsednik RZS

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja

Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen števil
1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si
sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si
tajništvo RZS
tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si
računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si
uredništvo glasila Ribič
glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
Odgovorna urednica:
Nuška Božičnik

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Igor Kloboves

Člani:
Egon Dolenc, Drago Ornik,
Boštjan P. Zagožen, Peter Weibl

ČASOPISNI SVET:

Člana:
dr. Jože Ocvirk,
dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Marjetka Šivic

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.000 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

RAZVEDRILO 122

OBVESTILO

Marko Lipovž, dr. Miroslav Žaberl 122

OHRANIMO NARAVO

Reško jezero 124

Milan Štraus 124

Normativna ureditev (1. del) 127

Jernej Košir 127

RIBIŠTVO

Prečrpavanje in prezačevanje vode ter odstranjevanje

CO₂ iz vode pri recirkulacijah za salmonide 131

Danijel Gospić 131

DRŽAVNA PRVENSTVA

Letošnja tekmovalna ribiška dejavnost se bo začela

z nekajmesečnim zamikom 134

Jože Šmejc 134

POGOVOR

Pogovor z Rokom Luštrikom 136

Borut Jerše 136

PREDSTAVITEV RIBIŠKIH DRUŽIN

Ribiška družina Brestanica - Krško 139

Nuška Božičnik, Aleš Buršič 139

REPORTAŽA

Na bonefise in tarpone v Venezuelo (1. del) 141

Dr. Miroslav Žaberl 141

ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Od doma 144

Lenart Levičar Bahtijari 144

ZNANJE IN IZKUŠNJE

Kako nastane trnek 147

Mag. Andrej Janc 147

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Narava se ne zmeni za izredne razmere in prepovedi 148

Borut Jerše 148

Bogastvo so podzemne vode 150

Jože Žerdin 150

Dejanje, vredno pohvale 150

Igor Kloboves 150

Promocija na sejmi in udeležba na Pescare

Show 2020 151

Urban Šlabnik 151

MUHARSKI KOTIČEK

Spomladansko muharjenje na majhnih vodotokih 153

Jure Ušeničnik 153

ZASLUŽIJO SI NAŠO POZORNOST

Janez Gregorčič praznuje 70 let 155

Jože Šmejc 155

MLADI RIBIČ

Prijatelja povabila Jaka na ribolov 156

Nuška Božičnik 156

RIBIČI KUHAJO

Karpačo (carpaccio) 158

Borut Jerše 158

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:

glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu.

Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

Uredništvo

Reško jezero

V gozdni soteski med Goteniškim Snežnikom in Kočevsko Reko se skriva večini Slovincem manj znano Reško jezero. Je delo človeških rok, pa vendar tako zlito z naravo, da je njegovo umetno poreklo mogoče prepoznati le po betonski pregradi, ki zapira prehitri odtok Reškega potoka v podzemlje Kočevskega krasa.

Ideja o zajezitvi vodnate in čiste kraške ponikalnice se je v 70. letih prejšnjega stoletja porodila med kočevskimi ribiči. Leta 1977 so pričeli s pripravljalnimi deli in leta 1978 idejo uresničili z izgradnjo pregrade na lokaciji opuščene mline ter žage. Nastalo je jezero, ki je obratovalo vse do leta 2003. Tega leta pa je zaradi poroznosti in poškodb pregrade voda odtekla. Kočevskim ribičem je z velikimi naporji še zadnji trenutek uspelo večji del rib, rakov in školjk rešiti z njihovo preselitvijo v Kočevsko jezero, nekaj pa jih je po naravni poti končalo v prehrani ribojedcev tega prostora. Sanacija jezerske vodne infrastrukture se je pričela leta 2004. Dela so bila, tudi zaradi neurejenega statusa pregrade (črna gradnja), večkrat prekinjena. Pritiski nezadovoljnih kočevskih ribičev in krajanov Kočevske Reke ter niz kritičnih zapisov v medijih pa so leta 2017 sanacijo pospešili. Ta se je končala leta 2019 z izgradnjo nove pohodne betonske pregrade in ponovno ojezertvijo Reškega jezera.

Geografski in hidrološki podatki

- Geografski in hidrološki podatki jezera:
 - makrolokacija: Občina Kočevje;
 - mikrolokacija: Kočevska reka;
 - vodotok: Reški potok – pod izlivom iz jezera Mokri potok (kraška ponikalnica);
 - površina jezera: 176.000 m²;
 - dolžina obale jezera: 4.400 m;
 - dolžina jezera v sredinski osi: 1.800 m;
 - širina jezera v sredinski osi: 80 m;
 - največja globina jezera: 5 m;
 - nadmorska višina na koti zajezitve: 515 m.n.m.

Namembnost in upravljanje jezera

Reško jezero ima po Pravilniku o določitvi naravnih vrednot (*Uradni*

Kočevsko jezero iz zraka (*Atlas okolja*)

Kočevsko jezero v prostoru Kočevske Reke (*Geopedia*)

list RS, številka 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19) status lokalne ekosistemske ter zoološke naravne vrednote. Gozdni rezervat obsega akvatorij jezera s pripadajočim pasom gozda v izmeri 51,03 ha in prednostno predstavlja zavarovan prehranjevalni habitat orla belorepca (*Haliaeetus albicilla*), pomemben življenjski prostor pa daje tudi drugim prisotnim pticam (*sova kozača, velika uharica, divji petelin, gozdni jereb, črna, siva in zelena žolna, ...*), še predvsem pa domorodnim vrstam rib, brez katerih verjetno belorepca v tem prostoru ne bi bilo.

Reško jezero nima status grajene javne vodne infrastrukture, je pa po

določilih Zakona o vodah (*Uradni list RS, številka 67*) uvrščeno med površinske celinske vode in predstavlja umetno vodno telo, mi pa tega ni uspelo najti v dostopnih evidencah vodnih teles ter vodne infrastrukture in pri tem ugotoviti razmejitve pristojnosti njegovega upravljanja med lastnikom, to je Občino Kočevje ter Direktoratom RS za vode.

Kakovost vode Reškega potoka in jezera

Državni imisijski monitoring kemijskega in ekološkega stanja površinskih voda - jezer ter zadrževalnikov v Sloveniji Reškega potoka in Reškega jezera ne vključuje, prav tako na spletu ni mogoče najti verodostojnih zapisov, ki bi kaj več povedali o kakovosti njune vode.

V času obiskov jezera virov onesnaževanja in znakov eutrofizacije nisem zasledil, kar pa ne izključuje pobude Direktoratu RS za vode, da ga vključi v program občasnega spremljanja njegovega ekološkega ter kemijskega stanja.

Ribe in ribištvo

Reško jezero predstavlja umetno zaprto vodno telo. Edini stik s površinskimi vodami je Reški potok. Ta izvira v Možah in se pod pregrado izlije v Mokri potok, ta pa po približno 3.000 m toka ponikne v kočevsko kraško podzemlje. Reški potok je brez aktivnega ribiškega upravljanja, Mokri potok pa ima status salmonidne gojitvene vode

in ga po podatkih Ribiškega katastra naseljuje:

- krapovci (*Cyprinidae*): klen (*Leuciscus cephalus*), pisanec (*Phoxinus phoxinus*);
- lososi (*Salmonidae*): potočna postrv (*Salmo trutta m. fario*);
- raki desetersonožci (*Astacidae*): jelševc (*Astacus astacus*), koščak (*Austropotamobius torrentium*).

ljenega vlaganja ribiške družine po zadnji sanaciji pregradnega objekta:

- krapovci (*Cyprinidae*): rdečeočka (*Rutilus rutilus*), klen (*Leuciscus cephalus*), rdečeperka (*Scardinius erythrophthalmus*), linj (*Tinca tinca*), krap (*Cyprinus carpio*) – gojena oblika luskinar, velesuskinar in zrcalar;
- ščuke (*Esocidae*): ščuka (*Esox lucius*);

Vstopna info točka je obogatena z maketo jezera in vrisi poti dovoljenega gibanja v prostoru.

V objemu gozdov skrito jezero.

Steber na vstopu k jezeru nas opozori, da prihajamo v kraljestvo orla belorepca.

Kot da bi drevice rastle iz vode.

Reško jezero je, z izjemo izvirnega dela Reškega potoka, brez neposrednih stikov z drugimi površinskimi vodami povodja Rinže. Vrstni sestav prisotnih, izključno domorodnih vrst rib, rakov in školjk, je rezultat premiš-

- pravi ostriži (*Percidae*): navadni ostriž (*Perca fluviatilis*), smuč (*Stizostedion lucioperca*);
- raki desetersonožci (*Astacidae*): jelševc (*Astacus astacus*);
- brezzobke (*Anodonta*): jezerska brezzobka (*Anodonta cygnea*).

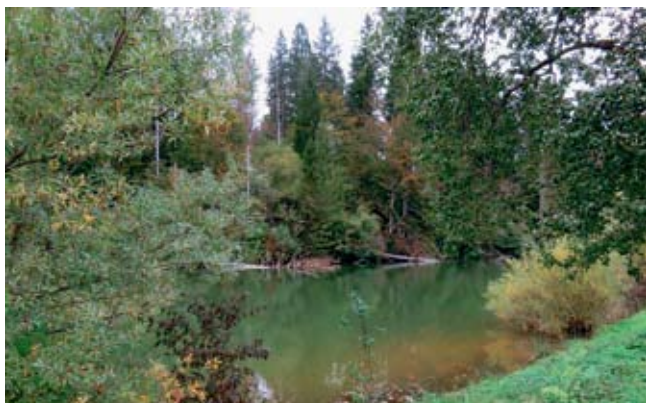
Reško jezero je po Uredbi o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v RS (*Uradni list RS, številka 52/07*) v Kočevsko-belokrajnskem ribiškem območju - Kočevskem ribiškem okolišu (*Rinža; Čabranka s* ▶

Leta 2019 so končali dela na novi betonski pregradi in po njej speljali krožno sprehajalno ter učno Orlovo pot.

Infrastruktura naravnega kopaljšča in izhodiščna točka športnega (turističnega) ribolova.

Potrpežljivost in izostren pogled nam pod vejami obvodnega drevja odkrijeta sence smučev ter ščuk.

pritoki na levem bregu; Kolpa od izliva Čabranke do jezua v Dolu pri Starem trgu s pritoki na levem bregu) v skupni izmeri 153,01 ha. Ta je bil 14. 10. 2008 s koncesijsko pogodbo številka 3420-181/2008/1 za 30 let dodeljen v upravljanje Ribiški družini Kočevje. Nastanek ribiške družine sega v leto 1955 in danes v svojih vrstah združuje 211 članov.

Rekreacija in turizem

V Kočevski Reki večjih reliktoev zgodovine ni, če izvzamem ogled spominskega parka z kostanjemim drevoredom in 400 let starega ter 434 cm debelega oreha s kamnito klopjo iz leta 1696. Je samo prvinska narava in okoli jezera odlično speljana Orlova učna pot. Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Kočevje (*Uradni list RS*,

številka 71/2016), Strategija razvoja turizma v Občini Kočevje 2015–2025 (*Občina Kočevje 2015*) in druge javno dostopne listine poudarjajo ugodno stanje okolja za ekološko naravnane dejavnosti ter ohranjanje habitatnih tipov in biotske raznovrstnosti. Pri ukrepih razvoja se omenja gradnja športne in kopaljške infrastrukture, razvoj članskega ter turističnega ribolova pa je v pričujočih aktih spregledano. Verjetno gre zgolj za birokratsko nepoznavanje dobrih pogojev razvoja ribolovnega turizma z cenovno višjim in dinamično zahtevnejšim

Iz jezera teče Reški (Mokri) potok, ki po približno 3.000 m ponikne v podzemlje Goteniške gore.

ribolovom plenilskih vrst rib. In če k temu dodam še naraščajoči interes preučevanja ter opazovanja prisotnih vodnih in gozdnih ptic, je jezero z obiskovalci polno. Vsako njegovo nadaljnje odpiranje za moteče vodne športe (stihijsko čolnarjenje, jadrnanje, supanje, ...) pa je za naravo in ribiški ter ornitološki turizem pogubno. Upam, da se načrtovalci razvoja zavedajo izredne občutljivosti tega jezerskega prostora.

*Besedilo in fotografije:
Milan Štraus*

Na avtorjevo željo prispevek ni lektoriran.

Izdelava, prodaja in servisiranje ribiške opreme.

Razprodaja zaloga materialov za vezanje umetnih muh in voblerjev Ružno pače – 40 do 70 % popust.

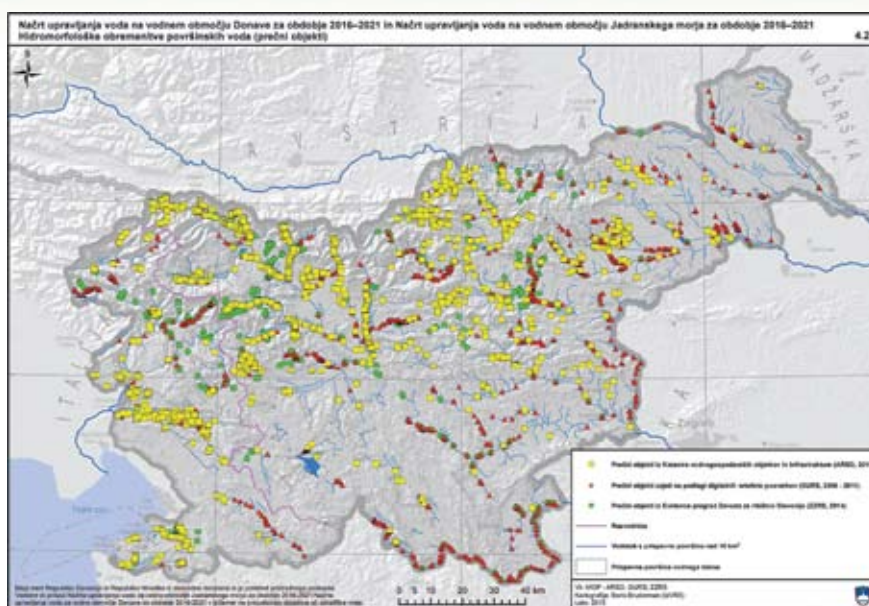
GSM: 040/225-516; e-naslov: ribistvo.mozina@gmail.com;
spletna stran: www.ribistvo-mozina.si

Normativna ureditev (1. del)

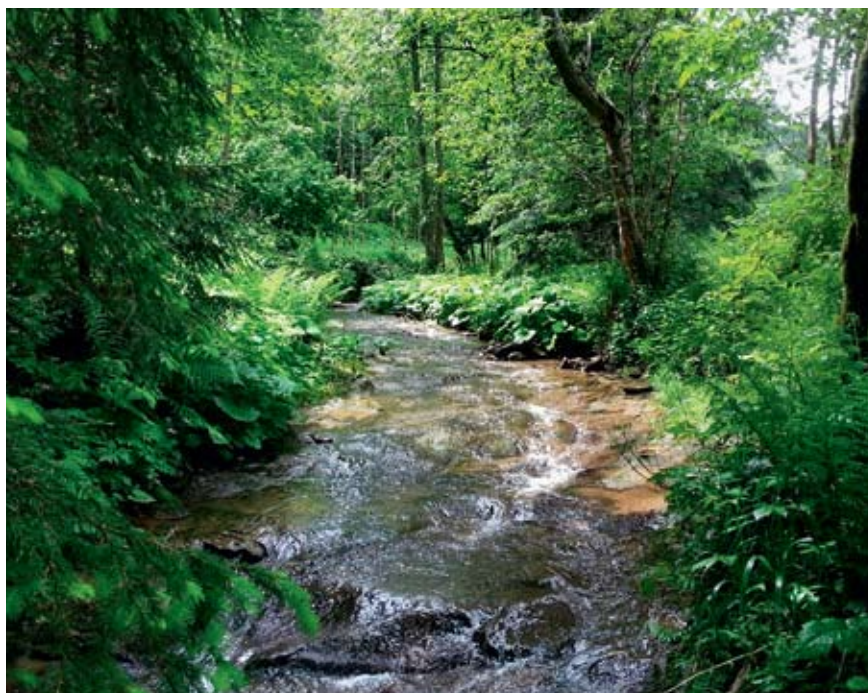
Slabšanje stanja vodotokov in ribjih populacij je posledica različnih dejavnikov. Lahko so naravni, pogosteje pa antropogeni (človeški). Eden izmed pomembnih antropogenih dejavnikov, ki vpliva na stanje vodotokov, so posegi vanje. Vsak poseg vpliva na vodni ekosistem, kar se odraža tudi na ribjem življu. Vodni ekosistemi so zaradi svojih značilnosti še posebno ranljivi, zlasti tisti, v katere se je predhodno že posegalo. Ribiči imamo kot izvajalci ribiškega upravljanja še posebno dolžnost, da se ob posegih odzivamo v okviru svojih pravic oziroma dolžnosti.

Zaradi različnih obremenitev vodotokov se njihova kakovost lahko bistveno poslabša. Zelo pomembna obremenitev so hidromorfološke obremenitve, ki so posledica različnih posegov v vodotoke. Posegi so lahko načrtovane akcije, ki potekajo v skladu z veljavnimi predpisi, načrtovane akcije, ki kršijo predpise, ali nenačrtovani – nezakoniti posegi. Področje posegov v vodotoke je urejeno z ustrežno zakonodajo, pri čemer pa imajo pomembno vlogo institucije, ki se ukvarjajo z načrtovanjem, izvedbo in kontrolo posegov. Pri tovrstnih posegih imamo nezanemarljivo vlogo izvajalci ribiškega upravljanja, ki vode, s katerimi upravljamo, zelo dobro poznamo in na terenu hitro opazimo odklonilna stanja.

V prvem in drugem delu bomo predstavili normativno urejenost na

Slika 1: Prikaz prečnih objektov kot hidromorfoloških obremenitev na slovenskih vodotokih. Vir: medmrežje 1

Slika 2: Vodotok z naravnimi značilnostmi je najprimernejši habitat za vodni živelj. (Fotografija: Jernej Košir, 2016)

področju hidromorfoloških obremenitev, v naslednjih delih pa sledi prikaz hidromorfoloških obremenitev v Sloveniji, predstavitev programov in smernic upravljanja voda, vrednotenja kakovosti voda, nadzora, primerov s terena itn.

Splošno o hidromorfoloških obremenitvah

Hidromorfološke obremenitve so vse tiste obremenitve, ki zaradi poseganja v vodni ali obvodni prostor vplivajo na dinamiko in/ali količinsko stanje vode ali fizično spreminjajo vodni in obvodni prostor. To so predvsem posegi v obrežni in obalni pas, zaježitve, odvzemi vode, količinsko pomembni izpusti (odpadne) vode, regulacije, spremenjena raba tal, osuševanje zemljišč, prerazporejanje visokih voda in zadrževalniki (Vlada RS, 2016). Glavne vplive omenjenih obremenitev prikazuje preglednica 1.

Preglednica 1: Pregled glavnih vplivov posameznih vrst hidromorfoloških obremenitev

Vrsta hidromorfološke obremenitve	Glavni vplivi
Raba obrežnega pasu	– preprečeno zadrževanje poplavne vode – spremenjena povezanost med strugo in poplavno ravnico – spremenjen režim gladine podzemne vode – uničenje drstišč – spremenjeni habitati na poplavni ravnici – povečano spiranje onesnaževal z obrežja ter postopno zamuljevanje rečnega dna, – spremenjene fizikalno-kemijske razmere zaradi odstranjene obrežne vegetacije
Zadrževanje vode	– spremenjeni količina in dinamika vodnega toka – spremenjena povezava s podzemno vodo in režimom gladine podzemne vode – onemogočeno prehajanje rib čez neprehodne pregrade – spremenjena življenjska združba iz rečne v jezersko – prekinjeno oziroma premeščanje plavin in plavja – spremenjen zadrževalni čas
Odvzemanje vode	– presušitev struge – spremenjene fizikalno-kemijske razmere – degradirani habitati – spremenjen režim premeščanja plavin in plavja – spremenjen režim gladine podzemne vode – povečana nestabilnost brežin – čezmerno zaraščanje struge
Izpuščanje odpadne vode	– spremenjen režim premeščanja plavin zaradi neenakomernega dotoka vode – degradirani habitati – spremenjen substrat rečne struge
Regulacije in druge ureditve	– povečana hitrost vodnega toka – zmanjšana povezanost struge s poplavno ravnico – degradirani habitati, spremenjene rastlinske in živalske združbe – spremenjen režim premeščanja sedimentov – remobilizacija onesnaževal – preprečena lateralna premaknitev struge – prekinjena erozija brežin in rečnega dna – spremenjen režim obnavljanja podzemne vode
Osuševanje zemljišč	– spremenjen hidrološki režim – povečan odtok padavinske vode – spremenjen režim gladine podzemne vode – degradirani habitati predvsem na obrežnem in pribrežnem pasu
Prerazporejanje visokih voda	– spremenjeni količina in dinamika vodnega toka – predvsem visokih konic, – spremenjen režim obnavljanja podzemne vode – spremenjena združba – spremenjen režim premeščanja plavin in degradiranost hidromorfoloških procesov
Odvzemanje naplavin	– spremenjen režim premeščanja plavin – izpiranje finih delcev in onesnaževal – poglobljanje rečne struge – povečana nestabilnost brežin – spremenjena povezava s podzemno vodo in režim gladine podzemne vode – degradirani habitati rib in makronevretenčarjev – spremenjene rastlinske združbe
Uravnavanje pretokov in vodne gladine	– spremenjen režim premeščanja sedimentov – spremenjen nivo podzemne vode – poglobljanje rečnega dna – povečana nestabilnost brežin – odplavljanje živalske združbe v času vršne proizvodnje električne energije, degradacija združbe v času nizkih pretokov

Vir: IZVRS, 2009

Normativna urejenost

Zaradi poznavanja problematike hidromorfoloških obremenitev vodotokov je pomembno poznavanje normativne urejenosti izvajanja posegov v vodotoke, še posebno pa tiste zakonodaje, ki obravnava varstvo voda in

vodnih organizmov. V nadaljevanju sledi okvirna predstavitev pravnih podlag. Nekatere so predstavljene podrobneje, druge manj, odvisno od tega, koliko se nanašajo na hidromorfološke obremenitve vodotokov.

Vodna direktiva (Direktiva evropskega parlamenta in sveta 2000/60/ES z dne 23.

oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, L 331, L 81, L 348, L 140, L 226, L 353, L 311)).

Je direktiva Evropskega parlamenta, ki je podlaga za nacionalno zakonodajo in katere namen je preprečevanje slabšanja stanja vodnih ekosistemov, njihovo va-

rovanje in izboljševanje ter spodbujanje trajnostne rabe vode. Posebej opredeljuje okoljske cilje, med drugim tudi:

- preprečevanje poslabšanja stanja površinskih voda,
- doseganje dobrega stanja površinskih voda,
- doseganje dobrega ekološkega in kemijskega stanja za umetna in zelo preoblikovana vodna telesa,
- postopno zmanjšanje onesnaževanja s prednostnimi snovmi in ustavitev onesnaževanja s prednostnimi nevarnimi snovmi.

57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15) in posamezni podzakonski akti določajo: upravljanje z vodami in vodnimi ter priobalnimi zemljišči, zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje in uravnavanje vodnih količin ter spodbujanje trajnostne rabe voda. Posege je treba načrtovati, programirati in izvajati tako, da se zagotavlja ohranjanje naravnih procesov in naravnega ravnovesja ter varstvo pred škodljivim delovanjem voda. Zakon določa tudi načrte upravljanja voda in

hidromorfološkega stanja površinskih voda. »Zaradi izboljšanja porušenega naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov površinskih voda ali slabega stanja voda, predvsem na umetnih in močno spremenjenih vodnih telesih, država zagotavlja tudi izvajanje ukrepov za izboljšanje dinamike naravnih procesov voda. Ukrepi izboljšanja hidromorfološkega stanja obsegajo obnovo in ponovno vzpostavitve strukture in oblike vodnega telesa, ki vplivajo na samodejno izboljšanje

Slika 3: V hidromorfološko obremenjenih vodotokih so razmere za vodni živelj bistveno slabše. (Fotografija: Jernej Košir, 2016)

Slika 4: Hidroelektrarne z zaježitvami so pomembna hidromorfološka obremenitev. (Fotografija: Slavko Prijatelj, 2020)

pridobitev vodne pravice oziroma vodnega dovoljenja za posebno rabo vode. Od imetnikov vod-

ne pravice posebej zahteva, da morajo v vseh letnih obdobjih zagotavljati ekološko sprejemljiv pretok. To je »tista količina vode, ki ob dovoljeni rabi ne poslabšuje stanja vode oziroma ne preprečuje njenega izboljšanja ter ohranja zgradbo in delovanje vodnega in obvodnega ekosistema«.

Zakon posebej določa urejanje voda, kjer se posegi dogajajo na način, »da bistveno ne poslabšajo lastnosti vodnega režima in bistveno ne porušijo naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov«. Med drugim prepoveduje tudi posege, zaradi katerih lahko nastane onemogočanje obstoja in razmnoževanja vodnih in obvodnih organizmov. Zakon predpisuje vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč, kar za državo izvaja obvezna gospodarska javna služba. Med nalogami te službe je med drugim določeno utrjevanje bregov in dna površinskih voda ter skrb za pretočnost struge tekočih voda in odstranjevanje čezmerno odloženih plavin.

Zakon posebej določa izboljšanje

njivega kemijskega in ekološkega stanja«.

V povezavi s hidromorfološkimi obremenitvami je zelo pomembna tudi posebna raba vode, predpisana z zakonom. To je raba vode, ki presega meje splošne rabe. Za tovrstno rabo vode je treba pridobiti vodno pravico (na podlagi vodnega dovoljenja ali koncesije) oziroma jo ustrezno evidentirati. Lastnik mora zagotavljati redno spremljanje odvzetih količin vode z merilno napravo in poročati ministrstvu. Za določene posebne rabe vode ni treba pridobiti vodnega dovoljenja, če gre zaradi količine odvzema ali načina obremenitve za zanemarljiv vpliv. Takšna posebna raba vode mora biti evidentirana v skladu s *Pravilnikom o evidentirani posebni rabi vode (Ur. l. RS, št. 48/15 in 62/16)*, kjer so podrobneje določene vrste, pogoji in prag rabe vode, za katere ni treba pridobiti vodnega dovoljenja, ker gre za zanemarljiv vpliv na vodni režim in stanje voda. Posebna raba je lahko lahko odvzemanje vode za lastno oskrbo s pitno vodo, pridobivanje toplote in zalivanje vrta.

Nadalje Zakon določa, da je za neposredno rabo vode za določene posege (npr. lastno oskrbo s pitno vodo, tehnološke namene, namakanje kmetijskega zemljišča, gojenje sladkovodnih

Direktiva določa spremljanje stanja površinskih, podzemnih voda in zavarovanih območij, nadzor nad točkovnimi in razpršenimi viri onesnaževanja in program ukrepov za doseg ciljev direktive. Opredeljeni so: nadzor nad odvzemanjem sladke površinske vode, izdelava načrta za vodna območja, strategije za preprečevanje onesnaževanja vode in sankcije. V direktivi so opredeljeni tudi hidromorfološki elementi kakovosti za opredelitev ekološkega stanja voda. V analizi (Vrtovec, 2016) prvega upravljalnega cikla za obdobje 2000–2015 je bilo ugotovljeno, da dobro ekološko in kemijsko stanje površinskih vodotokov ni bilo doseženo v določenem roku. Po devetih letih od sprejetja Direktive so bile določene izjeme za doseganje okoljskih ciljev (med drugim tudi dopuščanje sprememb določenih morfoloških sprememb vodnih teles) in podaljšanje rokov za doseganje teh ciljev (do leta 2021 oziroma 2027).

Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1,

organizmov, proizvodnjo električne energije v hidroelektrarni z instalirano močjo, manjšo od 10 MW) treba pridobiti vodno dovoljenje. V njem so med drugim določeni tudi pogoji, ki jih mora upoštevati imetnik vodne pravice, ekološko sprejemljiv pretok in pogoji rabe, ki izhajajo iz naravovarstvenih usmeritev ali smernic po predpisih o ohranjanju narave.

Za določene posege, npr. proizvodnjo električne energije v hidroelektrarni z instalirano močjo, enako ali

pri pripravi metodologij, povezanih z izdelavo načrtov upravljanja voda, in sodelovanje pri pripravi metodologij, povezanih z določanjem ekološko sprejemljivega pretoka.

Država s tem zakonom zagotavlja tudi izvajanje javnih gospodarskih družb predvsem na področju vodne infrastrukture, vzdrževanja vodnih in priobalnih zemljišč, zagotavljanja vodarstvenega nadzora in izvedbe izrednih ukrepov na področju škodljivega delovanja voda.

Viri in literatura

Direktiva evropskega parlamenta in sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, L 331, L 81, L 348, L 140, L 226, L 353, L 311).

IZVRS (2009). Hidromorfološke obremenitve. Strokovne podlage – vodno območje Donave. Naloga: I/1/1 Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave in Jadranskega morja. Ljubljana, 93 str.

Medmrežje 2: Pridobitev informacije, vodnega soglasja ali mnenja za posege, ki lahko

Slika 5: Posledica (neustreznega) odvzemanja vode za potrebe male hidroelektrarne je lahko tudi popolna presušitev struge. (Fotografija: Slavko Prijatelj, 2017)

večjo od 10MW in odvzem naplavin (razen če gre za izvajanje javne službe), mora pobudnik pridobiti koncesijo. V koncesijski pogodbi so določeni tudi posebni pogoji, ki jih mora upoštevati koncesionar.

Za poseg v prostor, ki lahko vpliva na vodni režim ali stanje voda, je treba pridobiti vodno soglasje. Takšni posegi so predvsem posegi na vodnem in priobalnem zemljišču, na varstvenem in ogroženem območju, poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb, poseg, ki je potreben za izvajanje posebne rabe vode, poseg zaradi odvajanja odpadnih voda itn.

Zakon določa tudi poseben dokument, informacijo o pogojih posega v prostor, ki lahko vpliva na vodni režim ali stanje voda. V njej se določijo tudi pogoji za varstvo voda in varstvo naravnega ravnovesja vodnih ter obvodnih ekosistemov. Informacija je obvezna priloga vlogi za vodno soglasje. Informacijo izda Direkcija Republike Slovenije za vode (medmrežje 2).

V vodnem soglasju so lahko določeni tudi drugi pogoji za izvedbo nameravnega posega, ki se nanašajo na urejanje in varstvo voda.

Strokovne in razvojne naloge opravlja javni zavod Inštitut za vode Republike Slovenije. Naloge inštituta so sodelovanje

Pomembnejši podzakonski akti:

- Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16)
 - na podlagi te uredbe se sprejmeta Načrta upravljanja voda za vodno območje Donave in vodno območje Jadranskega morja;
 - uredba določa referenčne odseke, ki so odseki vodotokov in obale jezer, na katerih so referenčna mesta, ki dosejajo zelo dobro ekološko stanje (so zelo malo hidromorfološko, fizikalno-kemijsko in biološko obremenjena);
 - na referenčnih odsekih so prepovedani posegi, ki lahko povzročijo spremembo morfoloških značilnosti;
 - gorvodno in dolvodno od referenčnega odseka so dovoljeni le posegi, ki ne povzročijo škodljivega vpliva na referenčni odsek.

• Uredba o podrobnejši vsebini in načinu priprave načrta upravljanja voda (Uradni list RS, št. 26/06, 5/09, 36/13 in 74/16)

• Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08).

• Seznam obstoječe vodne infrastrukture (Uradni list RS, št. 63/06 in 96/06).

vplivajo na vodni režim in stanje voda. Dostop: <https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-informacije-vodnega-soglasja-ali-mnenja-za-posege-ki-lahko-vplivajo-na-vodni-rezim-in-stanje-voda/> (10. 3. 2020).

Pravilnik o evidentirani posebni rabi vode (Ur. l. RS, št. 48/15 in 62/16).

Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Ur. l. RS, št. 67/16).

Vlada RS (2016). Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016–2021. Ljubljana, 287 str.

Vrtovec, L. (2016). Vodna direktiva EU: analiza prvega upravljalnega ciklusa (2000–2015). Magistrsko delo. Ljubljana, 93 str.

Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15).

Viri slik in preglednic

IZVRS (2009). Hidromorfološke obremenitve. Strokovne podlage – vodno območje Donave. Naloga: I/1/1 Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave in Jadranskega morja. Ljubljana, 93 str.

Jernej Košir (slika 2 in 3), Slavko Prijatelj (slike 4, 5 in 6).

Medmrežje 1: publikacijske karte načrtov upravljanja voda. Dostop: <https://www.gov.si/teme/nacrt-upravljanja-voda-na-vodnih-območjih/> (11. 3. 2020).

*Jernej Košir,
dipl. ekotehnol.*

Prečrpavanje in prezračevanje vode ter odstranjevanje CO₂ iz vode pri recirkulacijah za salmonide

»Praideja« recirkulacije je, da izrabljeno vodo iz ribogojnice ponovno prečrpamo na dotok. Ponovna raba vode je enako stara kot vzreja postrvi; na lokacijah, kjer je naklon terena, se v večini primerov voda iz prvega vzrejnega bazena mehansko prečisti (z usedalnikom) in prezrači (preko kaskade) ter ponovno uporabi dolvodno v naslednjem bazenu (ali bazenih). Tehnika uporablja gravitacijo in posnema slap, pogoj pa je zadosten dotok vode za ustrezno hidravliko prvega bazena (predpogoj samodejnega odstranjevanja usedline) in naklon terena. Če se odvzem vode zmanjša, je treba vodo prečrpavati na dotok. Tehnika prečrpavanja vode (zlasti v sušnih obdobjih) je ravno tako v uporabi od samih začetkov vzreje postrvi. Če ponovno uporabimo vodo zaradi manjšega primanjkljaja dotoka vode, govorimo o ponovni rabi (angl. re-use) za razliko od recirkulacij, ki delujejo z bistveno manjšim odvzemom vode iz narave (največkrat gre za vsaj stokrat zmanjšan odvzem vode). Za razliko od recirkulacij ponovna raba vode ne vključuje biološke filtracije (razgradnja ribam škodljivih dušikovih spojin do manj škodljivih nitratov; v nekaterih primerih tudi odstranjevanje nitratov).

Pogoj za prečrpavanje vode je mehanska filtracija, pogoj za mehansko filtracijo pa je pravilno načrtovan bazen, iz katerega se učinkovito odstranjuje usedlina. Samo prečrpavanje vode ni tehnično zahtevno, če sta zagotovljena navedena predpogoja, in obratno, prečrpavanje mehansko nečiste vode v bazene, v katerih se kopiči usedlina, ne more zagotoviti želenih rezultatov. Negativna podoba recirkulacij kot sistemov, v katerih niso ustrezne življenjske razmere za ribe, po navadi izhaja iz slabih praks z neustrezno rešenimi opisanimi elementi.

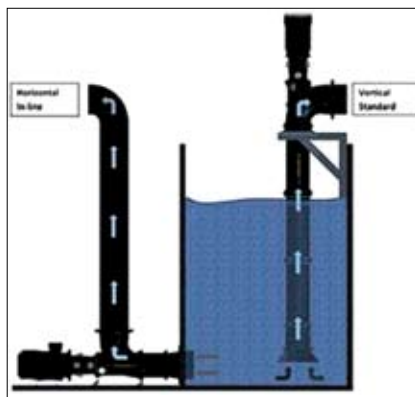
Mehansko prečiščeno vodo moramo prezračiti, preden jo ponovno uporabimo, v nasprotnem primeru se ne nadomesti kisik, ki so ga ribe porabile. Pri oksigenaciji (bogatenju vode s čistim kisikom) se prav tako voda, ki se prečrpava, predhodno prezrači, v nasprotnem primeru se poraba dovajanega kisika nepotrebno poveča, kar je dodaten strošek. Recirkulacije, v katerih je zelo gost nasad (več kot 50 kg/m³) in majhna izmenjava vode (≤ 20 % skupnega volumna/dan), kopičijo CO₂ v vodi, ki ima vrsto nezaželenih učinkov na ribe: zavira prehod kisika iz vode v škrge (oz. krvno obtok), povzroča okvare ledvic in škrge. V takih primerih je treba iz vode odstraniti CO₂, za kar ne zadostuje navadno prezračevanje. Zaradi zmanjševanja investicijskih stroškov, operativnih stroškov in tveganja, ki so povezana s tehničnimi okvarami, je zaželeno, da s čim manj opreme

združimo prečrpavanje, prezračevanje in odstranjevanje CO₂.

Propellerske črpalke (aksialne črpalke) so visoko pretočne, nizkotlačne črpalke, ki se zelo pogosto uporabljajo pri recirkulacijah. Energetsko so učinkovite do 2 m višinske razlike (geodetske višine; angl. geodetic head), največkrat so v rabi za dvig vode do 1,5 m. Prečrpavajo zelo velike količine vode ob majhni porabi energije z dvigom višinske razlike pa se učinkovitost drastično manjša. Po navadi se združujejo s kaskadnim prezračevalnikom, napravo LHO za bogatenje kisika (opisana v poglavju o oksigenaciji) ter odstranjevalcem CO₂.

Kaskadni prezračevalnik je sestavljen iz luknjastih (perforiranih) plošč iz nerjavnega jekla, ki so medsebojno oddaljene približno 10 cm in tvorijo stolp (škatlo), ki je visok vsaj 0,5 m (po navadi meri v višino 1 m ali več). Voda teče od vrha proti dnu kaskadnega

prezračevalnika in s prehodom skozi perforirano ploščevino tvori kapljice, ki povečajo razpoložljivo površino vode za izmenjavo plinov z atmosfero. Če je kaskadni prezračevalnik širok, moramo omogočiti zračenje v nasprotni smeri od toka vode, da omogočimo dostop svežega zraka do kapljic, ki so v centru prezračevalnika. Pri uporabi zračenja morajo biti v kaskadnem prezračevalniku zaprte stranice, pri odsotnosti zračnikov pa ne smejo biti zaprte. **Odstranjevalnik CO₂** ima obliko kaskadnega prezračevalnika z ventilacijo, ki zagotavlja razmerje pretoka zrak : voda 10 : 1. Če se uporabi vakuum, se razmerje zrak : voda lahko zmanjša na 6 : 1. V praksi velikokrat najdemo **kapljične (angl. trickling) biološke filtre**, ki so sestavljeni iz plastičnih mrežastih kock, zloženih v stolpce. Opremljeni so z zračnikom in združujejo biološko filtracijo, odstranjevanje CO₂ in prezračevanje; tako so robustna in zanesljiva rešitev. Zaradi majhne specifične površine, namenjene za rast bakterij, so največkrat relativno veliki, visoki in so zanje potrebne centrifugalne črpalke (energetsko so manj učinkovite od propellerskih črpalk). Pri vrstah, ki potrebujejo ogrevanje vode (npr. severnoafriški čopovec), povečujejo stroške ogrevanja (strop ribogojnice pri uporabi kapljičnih filtrov je mnogokrat višji od 6 m), zato jih redko uporabljajo v državah, kjer je hladno podnebje, in kjer je strošek energije velik. Kombinacija odstranjevalnika CO₂, ki je nad LHO, je zelo primerna rešitev, saj se

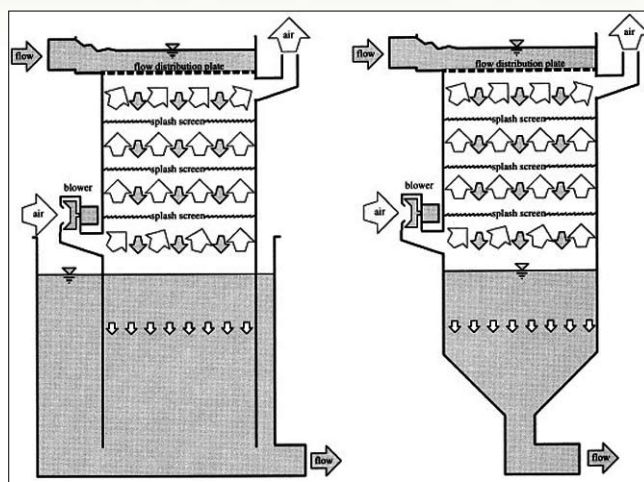
Slika 1: Propellerske (aksialne) črpalke (vir: Aquaculture - Lykkegaard A/S)

z uporabo propelerske črpalke voda hkrati prečrpa, prezračuje, razbremenjuje od CO₂ in oksigenira.

Zračna črpalka (angl. airlift) je zelo priljubljena rešitev pri recirkulacijah, ker združuje prečrpavanje vode, aeracijo in (nekoliko manj učinkovito) odstranjevanje CO₂. Zelo je nezahtevna glede opreme, saj deluje s pomočjo puhal, cevnih razpeljav in difuzorjev. V večini primerov centralno nameščena puhalna oskrbuje celotno ribogojnico preko skupne razpeljave cevodov. Praviloma so v rabi radialna puhal ali tako imenovana root puhal. Radialna puhal ne vsebujejo olja, imajo enostavno zasnovo in ne potrebujejo vzdrževanja. Root puhal imajo prenose, v katerih je olje, ki ob okvari ali nepravilnem vzdrževanju lahko pride v recirkulacijo. Prednost root puhal je v manjših izgubah pretoka na daljših razdaljah, čeprav imajo v novejšem času radialna dvostopenjska puhal primerljive zmogljivosti.

Načelo delovanja zračne črpalke je v vzgonu, ki ga ustvarijo mehurčki zraka, ki se vpihujejo pod gladino vode (po navadi se zrak vpihuje na 1,5–3 m globine). Mehurčki zraka, ki izplavajo na gladino vode, povzročajo dvig gladine vode. Vpihovanje zraka v prekate ali vertikalno postavljene cevi, ki imajo višje stranice od vodne gladine in imajo stik z vodnim telesom pri dnu, povzroča prečrpavanje prezračene vode v vodno telo. Višina dviga je proporcionalna globini vpihovanja, količini vpihanega zraka in velikosti mehurčkov (večji mehurčki povzročajo večji dvig gladine, vendar so manj učinkoviti glede prezračevanja vode v primerjavi z mehurčki manjšega premera). Načeloma so zračne črpalke v rabi za prečrpavanje velikih količin vode na majhni višini dviga (nekaj cm do 0,5 m). Pomanjkljivost zračnih črpal je v tem, da gladina vode v celotnem sistemu ne more variirati oz. mora biti sistem »vedno poln do vrha«. Za recirkulacije v kanalih uporabljajo zračne črpalke, saj so kanali skupno vodno telo, razdeljeno z mrežami, kjer ni odstopanj v gladini vode med prekatami.

Aeratorji so zelo učinkoviti v cirkulaciji velikih količin vode pod pogojem, da ni višinskih razlik v celotnem sistemu. Modeli mlinsko kolo (angl. padlewheel), Venturijevi aeratorji in nekateri drugi modeli usmerjajo curek prezračene vode v določeni smeri. Pri recirkulacijah v kanalih pravilno nameščen aerator omogoča usmerjeno gibanje vode ob izjemni aeraciji. Na primer aeratorsko mlinsko kolo moči 1,5 kW premika 200 l/s prezračene vode v usmerjenem curku, v številnih primerih je bistveno učinkovitejša rešitev od zračnih pump. Ravno tako

Slika 2: Napravi za odstranjevanje CO₂ iz vode (vir: Summerfeld in sod., 2000)

so v rotacijskih bazenih velikega premera aeratorji izjemno učinkoviti in praktični, saj omogočajo krožno gibanje vode in prezračevanje neodvisno od dotoka vhodne vode. Aeratorji so nepraktični v manjših sistemih z veliko bazeni, ker veliko aeratorjev pomeni povečano tveganje zaradi okvar (veliko kritičnih točk), povečuje kapitalno investicijo in terja poostren nadzor pri vzdrževanju. Aeratorji tako kot zračne črpalke potrebujejo vedno enako gladino vode v celotnem sistemu (»vedno poln sistem«).

Paradigma o prečrpavanju vode v recirkulacijah

Recirkulacije so relativno nova in inovativna panoga, ki pa konzervativno temelji na zadanih parametrih in sprejetih konceptih, ki so stari več kot 40 let. V večini primerov napredek recirkulacij razumeva izpopolnjevanje in posodobitve posameznih elementov, zelo redka pa sta revizija in preizkušanje temeljnih zahtev. Na tak način so recirkulacije vedno bolj prestižne in drage, ekonomsko neopravičene in tvegane; lahko jih opišemo kot »nadgradnjo neučinkovitosti«. Razvoj je v pravem

pomenu ozko povezan s poglobljenim razumevanjem in enostavnimi rešitvami, ki investitorju omogočajo dobre možnosti za uspeh. Članek se začne z besedno zvezo »praideja recirkulacije«, ker želimo poudariti, da mora biti ideja o razumevanju recirkulacije živa in se mora spreminjati, terja odprto miselnost in jasne cilje.

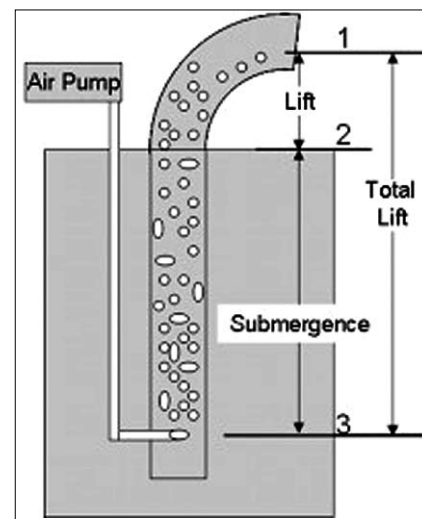
Velike in težko odpravljive napake mnogokrat temeljijo ravno na napačnem projektiranju prečrpavanja. Napake so mnogokrat zelo logične, ker temeljijo na analogiji s konvencionalnimi ribogojnicami.

Primer:

Konvencionalna postrvogojnica, zmogljivosti 100 t, potrebuje približno 1000 l/s vodnega odvzema oz. v kanalih 2,5 izmenjave vode/uro. Izračun temelji na vnosu razlike kisika med vpustom v ribogojnico in izpustom iz nje (poglej poglavje o oksigenaciji). Na določeni lokaciji je razpoložljiv vodni odzem 10 l/s, želja pa je doseči ravno tako proizvodnja 100 t/leto.

Mogoče rešitve

Ribogojnico projektiramo enako kot konvencionalno, projektiramo kanale enakih dimenzij, s tem, da dodamo mehanske in biološke filtre ter črpalke skupnega pretoka 1000 l/s (2,5 izme-

Slika 3: Zračna črpalka (vir: North Idaho Koi web page)

njave vode/uro). Vodo prezračimo, preden se vrne na dotok. Zaradi zelo velikega pretoka vode morajo biti mehanski filtri proporcionalno veliki, ravno tako biološki filter. Oksigenacija je delno smiselna, ker hiter pretok vode onemogoča učinkovito porabo kisika v vzrejnih bazenih. Celotna investicija in operativni stroški so izjemno visoki, sistem je neprilagodljiv in porabe energije ni mogoče prilagajati spreminjajoči količini nasada

(ekonomsko je učinkovita samo, ko deluje s polno zmogljivostjo).

Ribogojnico projektiramo z rotacijskimi bazeni, s čimer zmanjšamo potrebo po prečrpavanju vode za štirikrat (pri rotacijskih bazenih zadostuje 0,5 izmenjav /uro). Voda se prečrpava pre-

ko U-vrtine in se bogati s kisikom (supersaturacija), pretok se s tako dodatno zmanjša za 50 % oz. na 0,25 izmenjav /uro. Kljub zmanjšanemu pretoku je zagotovljen enakovreden vnos kisika kot v primeru 1. Zaradi oksigenacije se podvoji gostota nasada in posledično se zmanjša potreba glede velikosti za

(volumnom) ribogojnice. Zmanjšano prečrpavanje vode posledično terja manjši mehanske filtre in manjši biološki filter. Izmenjava vode 0,25 % na uro ne zadostuje za pravilno gibanje vode in odstranjevanje usedline, zato namestimo zračne črpalke v vse bazene, ki so povezani s centralno nameščenimi puhali. Zračne črpalke omogočijo pravilno gibanje vode, prezračevanje in odstranjevanje CO₂ ter nadomestijo primanjkljaj v črpanju.

Med primerom 1 in 2 je mnogo vmesnih možnosti in rešitve niso absolutne; namen dveh primerov je, da pokažemo posledice, ki izhajajo iz različnega izhodiščnega razumevanja problematike. Primer 1 temelji na splošno sprejetih načelih recirkulacije, primer 2 pa na nekonvencionalnem načinu. Oba temeljita na natančnih izračunih in tehnično delujeta, le da primer 2 v vseh vidikih prekaša primer 1. Primer 2 ni splošno sprejet v praksi, ker ponuja poenostavitev, manjšanje kapitalne investicije in izključuje številno opremo, kar je nezaželeno za ponudnike rešitev in opreme. Primera tudi prikazujeta, da izbira črpalk in načinov črpanja spadata v celovito rešitev, kjer deljeno obravnavanje ne zadostuje.

M. sc. Danijel Gospič, dr. vet. med.

Slika 4: Aeratorji tipa mlinsko kolo so zelo učinkoviti v bazenih večjih premerov. (Vir: dr. Yoram Avnimelech, 2011).

CARP & Feeder

DYNAMITE bites

BLOODIED GEL

CLUB

ZIG-BALL

BIG FISH RIVER

Shakespeare
SINCE 1897

ELEKTRO MOTORJI

NOVOI

GREYS

VELIKA IZBIRA MUHARSKIH VRVIC

JRC

ŠOTORJI

-15% NA VSE MODELE!

AKCIJA!

TROFEJA

WWW.TROFEJA.SI

PROLOGIC

119,90€ -25%

89,93€

Commander Long Daddy

Letošnja tekmovalna ribiška dejavnost se bo začela z nekajmesečnim zamikom

Katastrofalni razvoj in širitev nevarnega koronavirusa sta žal zaustavila življenje premnogim ljudem in nas med drugim prisilila, da za nekaj časa opustimo družabno življenje, kamor spada tudi športnotekmovalna aktivnost številnih športnih zvrsti, med katerimi delujemo tudi športni ribiči. Tekmovanja so se zaustavila domala na celotni zemeljski obli, in sicer tako na državni in mednarodni ravni športnikov posameznikov kot tudi na množičnem ekipnem ligaškem tekmovanju.

Trenutno stanje v naši ribolovni športni dejavnosti, tako na državnem nivoju, kjer bi že moralo potekati prvenstvo, kot tudi na mednarodnem tekmovalnem prizorišču, na katerem organizacijsko sodeluje tudi Slovenija, je zaskrbljujoče, saj čas neizmerno beži. Znano je, da bi moralo med drugimi športnimi dogodki v juniju na brežini reke Save v Radečah potekati svetovno prvenstvo v lovu rib s plovcem kategorije veteranov ter hkrati invalidov, a je vse časovno preloženo.

Tokrat smo k pogovoru povabili predsednika Tekmovalne podkomisije v lovu rib s plovcem pri Ribiški Zvezi Slovenije, predsednika organizacijskega odbora izvedbe omenjenega SP ter tudi letošnjega reprezentanta Braneta Zeliča. Že nekajkrat se je namreč z odliko izkazal v vlogi odgovornega organizatorja mednarodnih tekmovanj v družbi ribiških sotovarišev. Zato smo ga prosili, da bi nam zaupal, kakšno je trenutno stanje v naši omenjeni športnotekmovalni dejavnosti.

Branko nam je zaupal naslednje: »V začetku marca nas je tudi v Sloveniji dosegel koronavirus in zaustavil tekmovalno dejavnost in vsa družabna srečanja. V naši RD Radeče smo že krepko zavihali rokave v nameri, da se čim bolje pripravimo na bližajoče se svetovno prvenstvo veteranov na vseh pomembnih področjih. Med drugim smo v neposredni bližini Radeč, v manjšem kraju Loka, zgradili dodatnih 60 tekmovalnih mest, namenjenih starejšim veteranom itn. Zaradi trenutne situacije smo v prvih dneh marca prejeli s strani svetovne krovne organizacije CIPS (sled-

nja združuje vse sladkovodne in morske športno ribolovne zvrsti) pobudo, naj, če je možno, svetovno prvenstvo v Radečah preložimo na kasnejši termin. V nekaj dneh smo se dogovorili, da prvenstvo prestavimo na 12. oktober 2020, kjer bo zaključni dan 17. oktobra. Krovna organizacija RZS je tekmovalni komisiji predlagala, da pripravi nov urnik državnih ligaških tekmovanj. Slednja naj bi se začela v juniju, če le bodo razmere to dovoljevale, sicer pa se bo državno prvenstvo začelo z enim tekmovalnim terminom manj. Upajmo, da bomo ob našem ponovnem srečanju vsi živi in zdravi, predvsem pa razumevajoči do izredno utesnjene urnika tekmovanj. Ob tem se moramo žal sprijazniti, da bo naša tekmovalna dejavnost po vsej verjetnosti občutila državni finančni primanjkljaj, saj bo skupni gospodarski finančni dosežek precej nižji od načrtovanega in temu primerno bo financiranje vseh športnih dejavnosti v Sloveniji. Želim vam, da ostanete zdravi.«

Povprašali smo tudi naše dolgoletne ribiške prijatelje veterane – reprezentante, ki so se na lanskem DP v LRP uvrstili v reprezentanco Slovenije za nastop na letošnjem SP v Radečah, kaj menijo o virusu, ki je prizadel normalno življenje ljudi, v katerem imajo mesto tudi športnoribolovna tekmovanja, ter kakšna so njihova pričakovanja in želje na omenjenem SP. Znano je, da bodo Slovenijo zastopali tekmovalci mlajše kategorije masters (stari od 55 do 65 let) in starejši veterani (stari od 65 do 75 let), ki bodo tekmovali med najstarejšimi sovrstniki reprezentanc udeleženk.

Reprezentanti so nam med drugim zaupali:

Marjan Zorko je trikratni državni prvak in nedvomno prvo ime reprezentance masters: »Čeravno sem po naravi optimist, menim, da bo letošnje svetovno prvenstvo v Radečah verjetno predstavljeno celo v naslednje leto ali pa se bo zaradi pojave nevarne bolezni pričelo morda le v drugi polovici letošnjega leta, tako pri nas kot v Evropi. V vsakem primeru pa želim, da na SP lovimo kot ekipa taktično pravilno in dosežemo čim boljši rezultat.«

Darko Juvančič (RD Novo mesto); osebni arhiv

Darko Juvančič - Dajzi: »Glede na stanje v svetu pozdravljam in soglašam s prestativijo svetovnega prvenstva in upam, da

Z leve: Luka Klanšek, marljiv ribič ter student in pri zadeven predsednik Branko Zelič bosta tudi tokrat »zanesljiv organizacijski tandem« SP v Radečah. (Foto: J. Š.)

Z leve: »Starejši« veteran Zdravko Bregar (RD Brestanica Krško) in »masters« veteran Marjan Zorko (RD Brežice) sta obranila naslov državnega prvaka; bosta zelo močna »člena« slovenskih reprezentanc na SP. Foto J. Š.

Petar Dimitrovski (RD Brežice); foto J. Š.

se bodo razmere čim hitreje normalizirale. Na omenjenem mednarodnem tekmovanju se bom maksimalno trudil za doseg čim boljšega rezultata!»

Petar Dimitrovski: »Normalno življenje ljudi je zaustavil koronavirus, katerega bomo s skupnimi moči kmalu nadvladali. Svetovno prvenstvo se bo po mojem mnenju za veterane začelo v primernejšem letnem času. Želim si, tako v ekipni kot posamezni končni razvrstitvi, doseči eno od stopničk zmagovalnega odra.«

Ivan Pešec (RD Brežice); osebni arhiv

Ivan Pešec je med drugim povedal: »Trenutno stanje našega življenja je zaskrbljujoče, a upam, da se bodo razmere v čim krajšem možnem času le normalizirale in da bomo letošnje svetovno prvenstvo izpeljali. Želim si čim bolj uspešnega nastopa!«

Miran Vodopivec (RD Majšperk); osebni arhiv

Miran Vodopivec: »Žal nas je tokrat presenetila zahrbtna bolezen in postavila domala svet na glavo. Upam, da se bo vse skupaj kmalu vrnilo v normalni tok življenja. Tekmovalci si vedno želimo zmage. Če te želje ni, je bolje, da ostaneš doma.«

Dvakratni državni prvak (2018, 2019) Zdravko Bregar je povedal: »V eri človeštva se je pripetilo že marsikaj. Tudi tokrat se bo vse uredilo! Imamo lepo priložnost doseči odmeven rezultat.«

Stanko Žitnik (RD Ptuj); osebni arhiv

Reprezentant, predsednik RD Ptuj, Stanko Žitnik, je potarnal: »V lepem pomladnem času bi morali biti ljubitelji narave del nje, a moramo v svojih domovih čakati, da ta zli virus umre. Bili smo že v pričakovanju ribolova, tako kot radi rečemo – za svojo dušo, pa tudi za športni tekmovalni del druženja. Žalostni smo, vendar živimo v upanju, da snamemo maske in si zopet sproščeno sežemo v roke. Upam, da bomo tekmovanja izpeljali, saj od njih sodelujoči vedno veliko pričakujemo. V primeru, da se to ne bo zgodilo, bomo žalostni za zamujeno priložnost, a svet se bo vrтел naprej.«

Marjan Vrečar (RD Ptuj); osebni arhiv

Večkratni reprezentant Marjan Vrečar: »Življenje ljudi cenimo in sreča v nesreči je, da smo pod nadzorom zelo uspešne medicinske stroke. Na svetovnem prvenstvu si želim, da bi le izbrali zmagovalni recept ribolova.«

Branko Verdenik (RD Ptuj); osebni arhiv

Tudi Branko Verdenik je že stari znanec reprezentance: »Človek se že od nekdaj sooča z različnimi obolenji, ki pa so premagljiva. Upam in želim, da bo tudi tokrat tako. Tekmovalci se bomo trudili in častno borili za čim višjo uvrstitev Slovenije na svetovnem prvenstvu.«

Milan Kojc (RD Mozirje); osebni arhiv

Reprezentant – predsednik RD Mozirje – Milan Kojc: »V življenju se srečujemo s prijetnimi kot tudi z neprijetnimi dogodki, ki nas osrečujejo, lahko pa žalostijo. Upam in želim, da bomo tudi tokrat težave uspešno rešili, še vrsto let živeli, se družili in po ribiško poveselili. Na svetovnem prvenstvu si želim čim boljšega uspeha, za kar bo potrebno vložiti veliko truda.«

Sledi še naša obljuba, da bomo ob prižgani zeleni luči, ki bo oznanila začetek svetovnega prvenstva v Radečah, družno stiskali pesti za doseg zelenega cilja reprezentančnih vrst Slovenije na brežini reke Save.

Jože Šmejc

ZA PROMOCIJO MUHARJENJA SO POMEMBNI TUDI DOBRI RIBIŠKI VODNIKI

Pogovor z Rokom Luštrikom

V Sloveniji je ribolovni turizem dobro razvit. Imamo lepo naravo, vode, v katerih je še vedno dober stalež rib, in učinkovit način upravljanja z ribjim življenjem. K nam vsako leto pride več ribičev, v večini muharjev, iz vse Evrope, vse več pa tudi iz ZDA, Japonske, Južne Afrike, Rusije in drugih držav. Tuji ribiči, ki pridejo k nam, so v večini naravovarstveno ozaveščeni ljudje, ki spoštujejo naravo. Ribolovni turizem je ena najvišjih oblik turistične ponudbe v Sloveniji z visoko dodano vrednostjo. Tuji ribiči pri nas ostanejo v povprečju več dni. V času bivanja in ribolova so pripravljani potrošiti kar precej denarja; ne le za ribolovne dovolilnice, pač pa tudi za vodenje, prenočišča, prehrano, pijačo, prevoze in drugo.

Veliko ribiških družin, posebno tistih, ki imajo salmonidne muharske vode, ima odlične razmere za muharjenje. Pri njih vsako leto lovi veliko tujih muharjev. Prihodek, ki ga ustvarjajo od prodanih ribolovnih dovolilnic, je pomemben vir za življenje in preživetje. Zaradi koronavirusa je turistična sezona muharjenja popolnoma zamrla. To je nenadoma porušilo tudi vse letošnje načrte glede prihodka od prodanih ribolovnih dovolilnic. Zaradi tega šoka bo treba takoj razmišljati in ukrepati, da bi po koncu osamitve lahko kolikor mogoče hitro spet oživel tudi ribolovni turizem. Nedvomno bo dragocena tudi pomoč RZS na področju promocije. Zato bi bilo nujno, da bi po dveletnem premoru nemudoma oživili delo Komisije za promocijo pri RZS, ki bi družinam lahko priskočila na pomoč z nasveti in takojšnjim načrtovanjem določenih promocijskih aktivnosti, da bo tudi ribolovni turizem oživel čim prej.

Zelo pomemben del ribolovnega turizma je tudi vodenje. Veliko tujcev, ki pridejo k nam v lastni režiji, želi najeti dobre ribiške vodnike, ki poznajo naše vode in muharjenje na njih. Za to storitev so pripravljene pošteno plačati, seveda pa pričakujejo vrhunsko vodenje. Ribiški vodniki so tudi ambasadorji slovenskega ribiškega turizma. V Sloveniji imamo

razmeroma veliko ribiških vodnikov, a na tem področju žal vlada tudi precejšen nered. Imamo izjemne, dobro usposobljene in korektne vodnike, ki so pomembno pomagali pri promociji muharjenja, naših voda in Slovenije v svetu. Tuje ribiče na slovenskih vodah vodi tudi veliko tujih ribiških vodnikov, ki navadno nimajo niti slovenskega ribiškega izpita.

Potočna postrv iz Sore

So pa tudi primeri, ko nekateri vidijo v ribiškem vodenju le priložnost za dober in hiter zaslužek, nivo njihovih storitev pa ni na ustreznem nivoju. RZS si je sicer prizadevala na tem področju narediti red, a pri tem žal ni bila uspešna.

Dobri ribiški vodniki podpirajo zamisel licenciranja ribiških vodnikov. Želijo, da bi usposabljanje in preverjanje znanja potekalo na profesionalni ravni, da bi zagotavljalo kakovostno strokovno usposobljenost ribiških vodnikov ter da bi licenca veljala za vso državo, podobno kot velja za vodnike pri Planinski zvezi Slovenije. Obstaja bojazen, da bi medtem, ko bi slovenske vodnike izobraževali in od njih zahtevali državne licence, tuji pri nas še naprej to počeli nemoteno in neprofesionalno.

Rok Luštrik je po stažu eden naših najstarejših in zagotovo trenutno najbolj priznanih ribiških vodnikov. Njegova agencija in njegovi vodniki uživajo velik ugled med tujimi ribiči z vseh celin, ki pridejo muharit k nam. Zaposlili smo ga, naj za bralce glasila Ribič predstavi svoje bogate izkušnje iz več kot dvajsetletnega vodenja, poglede na stanje naših voda, ribjih populacij v njih, prihodnost ribolovnega turizma, izhod iz krize in še marsikaj drugega.

Ne moreva mimo trenutnega koronavirusa, ki je dodobra prizadel tudi ves turizem po svetu. Tudi vi živite od ribolovnega turizma. Kako čutite to težavo?

Trenutni položaj je porušil vse moje letošnje načrte. Zaradi koronavirusa in

Zgornja Soča

zaprtja mednarodnega prometa je tudi turistična sezona muharjenja popolnoma zamrla. Za začetek muharske sezone v marcu, aprilu, maju in juniju sem imel skoraj vse termine zasedene, najavljeni so bili muharji iz vsega sveta. Sedaj je vse padlo v vodo. Upam, da se bo položaj popravil vsaj v drugi polovici leta. Zavedam pa se, da tudi takrat situacija še ne bo normalna. Vesel bom, če se bo položaj normaliziral vsaj v prihodnji muharski sezoni. Upam, da nam bo pri premoščanju sedanjih težav stopila nasproti tudi država, RZS, ribiške družine in celotna ribiška skupnost. Z medsebojno pomočjo bomo lažje premagali

lščica

sedanje težave in skupaj tudi ponovno oživili ribolovni turizem.

Kako preživljate čas, ko ni mogoče opravljati vašega dela?

V tem času sem pripravil nov video Marble Trout (Soška postrv), ki je dostopen na Youtubu. Tudi v teh težkih časih je treba misliti naprej, na letošnje jesen in naslednja leta. Ponudil sem izdelavo videopromocijskih vsebin, kjer imam veliko izkušenj, hotelom, ribiškim družinam in lokalnim turističnim organizacijam, ki tudi živijo od turizma in ribolovnega turizma, za promocijo njihovih aktivnosti. Vesel sem, da sem naletel na pozitiven odziv. Če želimo preživeti, bomo po krizi še bolj kot prej morali združiti moči, da bomo vrnila k nam tuje ribiče.

Koliko let že muharite?

Muharim že 28 let. V skrivnosti muharjenja sta me je vpeljala oče in Igor Pivk, ko mi je bilo 12 let. Prve korake muharjenja smo skupaj naredili na Sori.

Skupaj smo lovili tudi na drugih muharskih vodah. To so bili nepozabni dnevi, ki so mi že v mladih letih pričarali vse lepote in raznolikost naših voda. Zelo rad muhe tudi sam zvežem.

Kdaj ste začeli z vodenjem tujih muharjev po naših muharskih vodah?

Z vodenjem sem začel pred več kot 20 leti. Pri tem sem povezal svojo ljubezen do muharjenja tako, da svoje znanje in lepote naših voda predstavim tudi tujim ribičem. Leta 2000 smo se kot prvi profesionalno lotili vodenja s profesionalnimi ribiški vodniki, ko smo ustanovili podjetje Lustrik fishing adventures and

fishing guide. Vodimo domače in tuje muharje, in sicer na slovenskih in tudi drugih evropskih vodah.

Od kdaj opažate večanje obiska tujih ribičev pri nas?

Posamezni tuji muharji so k nam prihajali že pred 25 leti in še prej. Od tujcev so prihajali predvsem ribiči iz Italije, Avstrije in Nemčije, manj jih je bilo iz drugih evropskih držav. Število ribičev iz anglosaksonskih držav se je začelo večati pred 20 leti. Pred desetimi leti se je začelo povečevati tudi zanimanje muharjev iz Francije, Belgije, nekaj kasneje tudi iz Skandinavije. Zadnjih pet let opažam tudi vedno več ribičev iz ZDA, Avstralije, Južne Afrike, Rusije. Število tujih ribičev se še vedno večja, vendar počasneje.

Kako vidite naše primerjalne prednosti?

Slovenija ima zares privilegiran položaj. Na tako majhnem geografskem prostoru nikjer na svetu ni toliko različnih vrst rek in rib v njih. Lahko po-

nudimo široko paleto različnih možnosti muharjenja, od kristalno čistih alpskih do skrivnostnih kraških rek, in to na tako majhni razdalji, da lahko muharimo v enem dnevu na obeh vrstah rek. Imamo vse, kar muharji obožujejo: od jutranjega skoka do ribolova z ličinkami čez dan do čarobnih večernih skokov, ki se zavlečejo v noč. Muhar lahko lovi potočne in soške postrvi, šarenke, lipane, sulce. Poleg naravnih lepote je Slovenija varna država, s prijaznimi ljudmi, dobrimi nastanitvenimi možnostmi za ribiče ter odlično kulinariko in vini.

Čemu pripisujete tako povečano zanimanje za Slovenijo v zadnjih letih?

Razlogov je več. V svetu že nekaj časa upada interes muharjenja na lososa zaradi upada populacij. Hkrati pa narašča zanimanje za muharjenje na postrv, lipana in sulca. V Sloveniji je narava še dovolj neokrnjena, razdalje so majhne, tudi ribji stalež je dovolj dober. Veliko je k prepoznavnosti Slovenije v zadnjih desetih letih prispevala tudi udeležba na najpomembnejših muharskih sejmih v Evropi, predvsem v Franciji, Belgiji, Nemčiji, Skandinaviji in Angliji. Zelo pomembni so bili tudi številni pozitivni članki v najpomembnejših evropskih muharskih revijah. Ne gre pozabiti tudi številnih osebnih stikov, ki jih imamo po svetu. Zelo pomembni promotorji so tudi zadovoljni ribiči, ki so dobro lovili pri nas in svoje pozitivne izkušnje prenašajo naprej. V zadnjem času se večja tudi pomen interneta.

Tudi vi ste veliko prispevali k promociji muharjenja pri nas. Pripravili ste svoj promocijski film o muharjenju v Sloveniji?

Res je. V času svojega vodenja sem v Slovenijo povabil številne svetovno priznane pisce člankov o muharjenju v največjih svetovnih muharskih revijah in pisce muharskih knjig. Med njimi so bili tudi Charles Jardine, John Bailey in Math Harris iz Anglije ter Chris Santella in Maddie Brenneman iz ZDA. Charles Jardine je objavil veliko člankov v različnih muharskih revijah, v Angliji v Trout & Salmon, The Field, v Nemčiji v Fliegenfischen, v ZDA v American Angler, pa tudi v italijanskih in skandinavskih ribiških revijah. V zadnjem času se je osredotočil na fotografijo, predvsem za angleško revijo Fly Fishing & Fly Tying. Napisal je tudi štiri muharske knjige. John Bailey je svetovno znan pisec in fotograf, ki je napisal vrsto ribiških knjig. Matt Harris je eden vodilnih svetovnih fotografov, ki je prepotoval ves svet. Že več kot deset let fotografira na temo muharjenja za največje svetovne revije in druge naročnike. Chris Santella

Soška postrv

je napisal svetovno uspešnico, knjigo z naslovom *Fifty Places to Fly Fish Before You Die* (50 muharskih destinacij, ki jih je treba obiskati, preden umrete). Med njimi so opisane tudi najlepše slovenske muharske vode. Navedeni in drugi pisci, ki so in še pišejo o naših vodah, so Slovenijo zelo približali muharjem po vsem svetu.

Leta 2018 sem posnel tudi kratek film *Slovenija, vaš muharski cilj* (Slovenia – your flyfishing destination). Film smo prikazali tudi v okviru predstavitve svetovnih muharskih destinacij na Mednarodnem sejmu muharjenja v Londonu leta 2018 in 2019 in Saint Etiennu 2019. V decembru 2019 sem pripravil že nov film *Štirje letni časi* (Four seasons), ki je dostopen na You tubu. Doslej je imel že dobrih 6000 ogledov. Najnovejši video, ki sem ga pripravil, je *Soška postrv* (Marble Trout). Tudi ta je dostopen na You tubu in je vzbudil veliko zanimanja.

Katere so naše najpomembnejše ribe, zanimive za muharjenje tujih ribičev?

Zanimive so vse vrste postrvi, lipani, pa tudi sulci. Med postrvmi je poseben magnet soška postrv, ki pa je zelo zahtevna za muharjenje. Zelo cenjena je tudi potočna postrv. Pa tudi lepe šarenke je zelo vesel vsak muhar. Zanimiva muharska riba je tudi lipan. Posebno čarobno zna biti muharjenje nanj v jesenskem času. V zadnjem času se večja tudi zanimanje za muharjenje sulca, posebno med mlajšimi muharji. Tudi muharjenje nanj je zelo zahtevno. Nanj muharimo praviloma na manjših rekah, primeren mora biti vodostaj in dobro je treba poznati vodo.

Kako ocenjujete stanje rib, zanimivih za muharjenje, v naših vodah?

Stanje ribjih populacij pri nas je še vedno razmeroma dobro. Pri muharjenju postrvi smo še vedno v evropskem vrhu.

Vendar bomo morali v prihodnje vložiti veliko naporov, da bomo ohranili tak nivo.

Opazen je upad staleža potočnice. Tudi stalež lipana se ciklično spreminja. Ribolov mora zato pogosto reševati šarenka.

Kakšne so vaše izkušnje z upravljavci?

Izkušnje so različne. Veliko je upravljavcev, ki delajo zelo dobro in katerih vode so v zglednem stanju. Na marsikateri vodi je dandanes preveč ribičev, po drugi strani pa imamo še veliko rezerv. Še veliko lepih muharskih voda bi bilo lahko v boljšem stanju glede rib. Po mojem so razlogi, da temu ni tako, različni. Bodisi da ni interesa, znanja ali denarja.

potrebe, da bi svoje vode bolj odprle tudi turističnemu ribolovu. In to kljub temu, da imajo dobre možnosti za to in na njihovih vodah ni prevelike obremenitve ribolova. Po drugi strani pa je nekaj vod, ki so očitno preobremenjene in bi bilo treba ribolov omejiti. Tako ravna povsod v svetu. Zelo pozitivno ocenjujem politiko RD Ljubno, ki je omejilo dnevno število ribičev, ki lahko lovijo na njihovem delu Savinje. Množični turizem tudi v ribolovu ni rešitev, rešitev je v prilagoditvi števila ribičev možnosti določene vode in v izboljšanju stanja še več naših rek.

Katere so po vašem mnenju najpomembnejše naloge, ki nas čakajo, da bi bila prihodnost muharjenja v Sloveniji svetla? Nam grozi tudi konkurenca?

Mislim, da bi bilo treba še več ljudi ustrezno izobraziti, tako za kakovostno upravljanje z ribjim življenjem kot tudi

Unica

Katere pozitivne primere bi veljalo izpostaviti?

Savinja, posebno v zgornjem delu, s katero upravlja RD Ljubno, je tipičen primer zelo dobrega gospodarjenja z ribjim življenjem. Tam lahko muhar ujame vse, od potočnic, lipanov do lepih šarenk. Treba pa je reči, da je vsa Savinja, od izvira do Celja, v razmeroma dobrem stanju. V delu, kjer z njo upravlja RD Mozirje in Sempeter, je zelo dober ribolov sulca.

Kako pri nas ribiške družine gledajo na turistični ribolov?

Od družine do družine je stanje precej različno. Žal so pri nas tudi še RD, ki kljub jasnemu določilu Zakona o sladkovodnem ribištvu še vedno ne čutijo

za vodenje družin. V Severni Italiji, Bosni in Hercegovini se hitro razvija nova konkurenca, prebujajo se tudi Črna gora, Albanija in Turčija, ki imajo veliko izjemno lepih voda, primernih za muharjenje. Da ne omenjam tradicionalnih muharskih destinacij v Avstriji, na Slovaškem, Češkem in Poljskem. Trenutno smo sicer še v evropskem vrhu, vendar ne bi kazalo zaspati na lovorikah. Zdaj, ko nam gre dobro, bi se morali intenzivno pripravljati na prihodnost, sicer ne bomo uspeli zadržati svojega mesta v muharskem svetu. To še toliko bolj velja glede na trenutne krizne razmere, ki bi morale biti še dodatna spodbuda, da se tega nemudoma lotimo zelo resno.

Borut Jerše

Ribiška družina Brestanica - Krško

Prijetno okolje, ribiški izziv, izvrstna hrana, gostoljubnost ... Vse to znova in znova privablja ljudi k ribnikom v Mačkovcih pri Brestanici. Ljubitelji ribolova lahko v idiličnem okolju lovijo krape, amurje, rdečeperke, linje, babuške in druge vrste rib. Ljubitelji dobre hrane pa se lahko v prijetnem okolju narave pogostijo z ribjimi in drugimi okusnimi jedmi ter vini Bizeljsko-Sremiškega vinorodnega okoliša.

Osnovni podatki

NASLOV: Raztez 1A, 8280 Brestanica
SPL. STRAN: <https://www.rd-brestanica-krsko.si/>

Preglednica 1: Članstvo v RD Brestanica - Krško na dan 24. 4. 2020

Kategorija	Število članov
Polnoletni člani	122
Pripravniki	56
Mladi, študenti	10

Ribolov

Ribniki v Mačkovcih pri Brestanici so jedro zaokroženega zemljišča v lasti RD Brestanica - Krško. Nastali so na območju nekdanjih grajskih in trapistovskih ribnikov. Vodstvo ribiške družine se je leta 1961 odločilo za nakup zemljišča, na katerem so s prostovoljnim delom ribičev zrasli

Tekmovalna trasa na Savi

trije ribniki s skupno površino 6,5 hektarja. Uredili so dostop, nasipe, zaporne naprave in z dobrimi razmerami začeli z vzrejo rib. Stavbišče z manjšo zgradbo se je kmalu začelo spreminjati v sodoben ribiški dom, ki je postal središče tamkajšnje gostinske in turistične dejavnosti. Ribiči lahko uživajo v lovu na krapa, amurja, tolstolobika, rdečeoko, rdečeperko, linja, babuško in druge vrste rib.

Revirji

Ribiška družina Brestanica - Krško skladno s koncesijsko pogodbo go-

spodari z brestaniškim ribniškim okolišem, ki obsega območje reke Save s pritoki – od izliva Blanščice do Turškega broda – približno 1000 m nizvodno od jezua pri Nuklearni elektrarni Krško.

V upravljanje ribiške družine spada:

- 14 varstveno-gojitvenih potokov,
- 2 gojitvena ribnika v Brestanici,
- 5 vzrejnih ribnikov v Brestanici,
- ribnik Resa,
- 12 potokov brez ribiškega upravljanja zaradi majhnih količin vode, ▶

Sava

- 4 prizadeti potoki, ki bodisi presušijo ali pa so onesnaženi.

K upravljanju spadajo tudi športno-ribolovne vode:

ti član ribiške družine in katere so njihove naloge. Za tiste, ki opreme še nimajo, si jo lahko sposodijo v ribiškem domu.

udeleženci svetovnih prvenstev kot tekmovalci oziroma trenerji ali vodje ekip, na kar so izjemno ponosni, saj dosegajo odlične rezultate. Njeni člani so

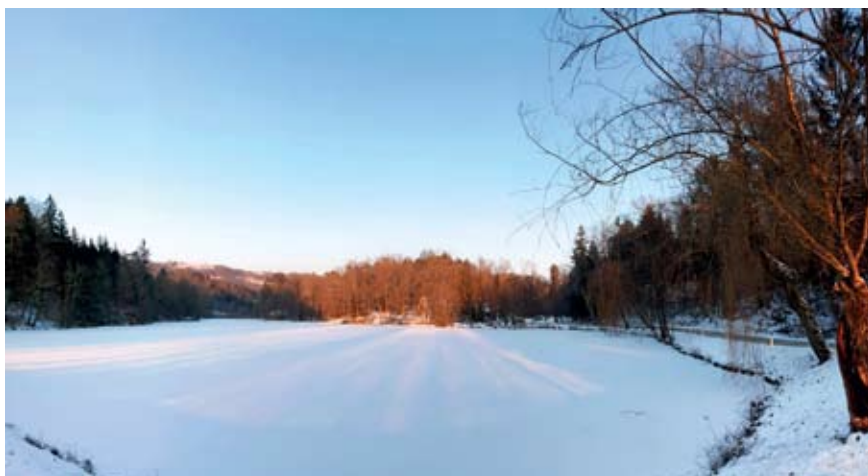
Ribnik Mačkovci

- reka Sava v površini 132 ha,
- potoka Brestanica in Blanščica v svojem spodnjem delu,
- ribnik v Brestanici.

Na Savi je 38 ha omejenih zaradi NEK in HE Krško. V upravljanje RD Brestanica - Krško sodi tudi gospodarjenje z lastnino na območju ribnikov Mačkovci, kjer ima RD v lasti 9 ha gozda, 2 ha travnikov in 7 ha vodnih površin v obliki štirih ribnikov, namenjenih vzreji rib za lastne potrebe in za športni ribolov. Veliki ribnik je opredeljen kot športnoribolovna voda in obsega 3 ha površine. Ob njem je sodoben ribniški dom z gostiščem. V domu so poleg gostinskega dela tudi prostori RD in sobe.

Mladi ribiči

V ribiški družini veliko pozornost namenjajo tudi našim mladim ribičem. Gostili so ribiške tabore, ki jih je obiskalo kar nekaj mladih, organizirajo ribiške dneve, delavnice z mladimi ribiči in prijatelji, kjer spoznajo ribolovne tehnike, opremo, kako posta-

Zimska idila na Mačkovcih

Tekmovanja

Ribiška družina Brestanica - Krško je priznana organizatorica tekmovanj v lovu rib s plovcem na državnem in regionalnem nivoju. Ves čas obstoja neguje tekmovalno dejavnost in dosegla zavidljive uspehe, njeni člani pa so bolj ali manj stalni

večkratni državni prvaki. Tekmovanja se odvijajo na trasi osrednjega ribnika v Mačkovcih, Brestanica. Od leta 2017 naprej pa tudi tekmovalni trasi Sava 19, med ribiči bolj poznani kot trasa Rožno.

*Nuška Božičnik, Aleš Buršič
povzeto po spletni strani*

<https://www.rd-brestanica-krsko.si/>

Na bonefishe in tarpone v Venezuelo (1. del)

Najverjetneje se boste vprašali: »Le kdo bo šel v sedanji situaciji v Venezuelo?« Kdo drug kot cvetober ribiških zanesenjakov. Prvotni načrt je sicer bil, da ponovno napademo maldivske rajske grebene, vendar se meni, glede edinega mogočega datuma potovanja, zaradi neodložljivih obveznosti ni izšlo, potem pa so omagali tudi preostali iz skupine. Namesto tega smo se poigrali z idejo, zakaj ne bi v drugem terminu, konec januarja, obiskali Venezuele – opevane muharske destinacije bonefishev in tarponov.

Čeprav ima Venezuela v tem času zaradi notranjepolitičnih razmer omajen turistični sloves, je Danilo (Bižal), ki je edini od nas že muharil na tamkajšnjih terenih, od svojega italijanskega prijatelja in lastnika gostišča s sobami, imenovanimi posade, prejel zagotovilo, da se v tistih turističnih krajih ne dogaja nič posebnega. Pa smo šli. Danilo, Boštjan, Smiljko in moja malenkost. Pravočasno smo rezervirali letalske vozovnice, se sestali, da smo se uskladili o potrebni opremi, in z Brnika, preko Pariza odleteli v glavno venezuelsko mesto Caracas.

To je nevarno mesto, na kar so nas opozorili že poprej. Prvo noč smo morali preživeti v Caracasu, saj smo imeli notranji let do naše destinacije Los Rocas šele naslednji dan. Z lastnikom posade smo se dogovorili, da je po nas na letališče prišel vodnik in nas odpeljal v hotel, ki je bil v neposredni bližini letališča. Hotela zaradi varnosti nismo zapustili do jutra, ko je vodnik zopet prišel po nas. Kar smo si bomo zapolnili iz prvega dne bivanja v tej južnoameriški državi, je prav gotovo večerja, za katero smo poravnali znesek v vrednosti milijon dvesto sedeminštirideset tisoč venezuelskih bolivarov (nekaj več kot 50 US dolarjev oziroma okoli 46 evrov). Ta sanjska dežela ima namreč izjemno inflacijo. Še dobro, da nismo v hotelu del dolarjev menjali v domačo valuto, kar je predlagal Danilo. Odnegli bi ga s kovčkom, do konca bivanja pa bi bil že brez vrednosti.

Dopoldan naslednjega dne smo odleteli v Los Rocas. Kar nekaj formalnosti nas je še čakalo na letališču in našem neformalnemu vodji Danilu se je zareklo, da sem delal v varnostnih strukturah. To je vzbudilo posebno zanimanje agenta

države, ki je preverjal namembnost turističnih potovanj, zaradi česar je manjše letalo, s katerim smo leteli, skoraj prestavilo začetek svojega leta. Venezuelci bodo težko rešili turizem svoje države s tolikšno

varnostno birokracijo. Posebnost notranjega leta je tudi, da je treba plačati posebne penale oziroma ceno za kos prtljage, ki je težja od 10 kg. Tako človeka olajšajo še za dodatnih 50 ameriških zelencev, ▶

Pogled z letala na rajsko otočje (foto: Boštjan Zagožen)

Ulice Los Rocasa (foto: Boštjan Zagožen)

potem pa poberejo nekaj denarja še za vstopnino na otoku Los Rocas, ker spada v nacionalni park.

Otočje je res nekaj posebno lepega. Otok, na katerem živi okoli 2000 domačinov, obdajajo strma kamnita pobočja, po katerih je tudi dobil ime. Prebivalci, ki se večinoma preživljajo s turizmom, so izjemno prijazni in zgovorni. Res pa je, da malokdo od njih zna angleško in brez znanja španščine ali vsaj italijanščine sporazumevanje poteka bolj z rokami.

Kot nam je razlagal Danilo (spet ta), naj bi bila Venezuela za naše razmere sanjska, predvsem pa poceni država. »Živeli bomo kot kralji in se naslajali ob jastogih in opojnih pijačah – mojtitih,« so bile njegove obljube. Nič od tega se ni uresničilo. Situacija je naredila svoje in dvojne ali trojne cene, ki so jih postavili domačini, so drage celo za tujega turista. Tako smo lahko zgolj sanjali o pladnjih z jastogi, ki smo jih pričakovali vsaj na Danilov rojstni dan, ki ga je imel v tistem obdobju. Cena 60 dolarjev (okoli 55 evrov) na osebo je bila pretirana tudi za nas, kaj šele za Danila.

Kot sem že zapisal, se domačini povečini ukvarjajo s turizmom. Oddajanje sob oz. hiš, prevozi turistov na neobljudene otoke ter ribiško vo-

Sprostitev v senci (foto: Boštjan Zagožen)

denje so temelj njihovega zaslužka. Cene so kar navite in če se ne znaš pogajati, tudi (pre)plačaš. Na srečo smo imeli Boštjana, ki se je izkazal za odličnega pogajalca. Iz 200 (185 evrov) dolarjev prvotne cene za čoln za dve osebi (pomeni 400 dolarjev na dan) se je pogodil za ceno 150 (140 evrov) dolarjev na dan za čoln za štiri osebe. Vodnik Pedro, ki nam

je sam ponudil vodenje, nam je res znal svetovati. Zelo dobro je poznal otočje in terene ter domovanje rib, ki so pomembne za posamezne tehnike ribolova, kar nam je v naslednjih dneh prišlo še kako prav.

Bonefish je izjemna muharska riba: je zelo popadljiva in strašansko borbena. Po obliki je nekoliko podobna naši podusti. Tudi zraste tam

Boštjanov bonefish (foto: Miroslav Žaberl)

od 35 do 40 cm. Zapeta na trnku pa je kot torpedo. Če nimate dovolj podaljška vrvico (backing), se lahko poslovite od plena, muhe, pa še palico vam lahko zlomi. Prvi pobeg je vselej sunkovit in neizmerno dolg. Ko se riba ustavi, morate vrvico čim hitreje navijati nazaj, nato po navadi sledita še dva podobna dolga pobega, nakar se riba, brez poskusov odrešilnih skokov, preda. Uf, kakšen boj. Še posebno zanimiv je ribolov na ribo, ki jo vidimo. V lagunah je voda navadno kristalno čista in jate rib bonefish, ki so v skupini, lahko opazujete, kako iščejo hrano. Ko jim ponudite muho, morate vreči približno meter pred njegovo glavo,

Raj za ribolov

in to tako, da potone, saj se riba izredno hitro giblje. Če ste ji ponudili pravi zalogaj, ga bo pobrala brez pomislekov. Še največ uspeha smo imeli s posnetkom posebnega rakca – godža v oranžni izvedbi, če smo lovili na mivkastih predelih, pa s posebnim posnetkom majhne ribice (gumi).

Seveda smo lovili tudi druge vrste rib; predvsem barakude, eye jacke, grupperje in celo manjše permite. Med morskimi muharji velja nepisano pravilo, da je ribiški morskari tisti, ki v istem dnevu na umetno muho ujame bonefisha, permita in tarpona. No, če štejemo naše permitke, potem nam je manjkal samo še tarpon.

Barakude in druge vrste morskih rib smo lovili tudi na druge tehni-

ke ribolova. Predvsem vlek vabe (trolling) in ribolov z umetno vabo, imenovano popper (angl. popping), na manjše vabe sta se izkazala kot uspešna, manj uspešna je bila tehnika džiging. Sam sem bolj ali manj užival v muharjenju. Vodnik je po navadi polovico ribičev odložil v kakšni osamljeni laguni, preostala dvojica pa je lovila s čolna. Potem smo imeli tri ali štiri ure časa za potep po brezmejnosti. Neskončne lagune, zelenkasto modra voda, segajoča do pasu, in obilica rib, ko si jih našel ... Kaj bi si še lahko zaželeli? Sanjsko. Nepozabno.

Kaj pa tarpon, boste vprašali. No, to je pa že neka druga veličastno srhljiva zgodba. Sledi v nadaljevanju.

Dr. Miroslav Žaberl

PRENOVLJENA SPLETNA TRGOVINA:

KOSTEVC

WWW.KOSTEVC.SI

TRGOVINA KOSTEVC | WWW.KOSTEVC.SI

TRG ZBORA ODPOSLANCEV 20, 1330 KOČEVJE

DELOVNI ČAS: PON – PET 9:00 - 12:00 & 14:00 - 18:00, SOB 09:00 - 12:00

G 031 611 479 | E TRGOVINA@KOSTEVC.SI

Od doma

Še pred oddajo prejšnjega prispevka sem upal, da se bodo razmere s covid-19 do sedaj že umirile. Te dni, v začetku aprila, ko tole pišem, pa spremljam dogodke, za katere si nikoli ne bi mislil, da jih bom. To najbrž ni neka moja posebnost, verjetno si nihče na tem svetu ni predstavljal tega. Zaradi spoznanja, da gre zares, sem zadnjih dvajset dni bolj kot ne doma. Morda ne toliko zaradi sebe samega kot zaradi bojazni, da ne bi v težave spravil koga od domačih. Nekajkrat sem se ujel v misli, da bi vseeno skočil do bližnje Gradašče, kjer nikoli ne srečam prav veliko ljudi, vendar pa je treba do tam priti, nebodigatreba pa nikoli ne počiva. In zakaj tvegati nesrečo ali zgolj okvaro na avtomobilu ravno takrat, ko je najmanj treba. Teh nekaj dni bom pa že zdržal doma; dela imam čez glavo. Pomislil sem na vsa tista opravila, ki sem jih vedno prelagal nekam v prihodnost in se jih je zato nabralo za lep spisek. Na nek način so mi v tem pogledu razmere prišle prav.

Stanje sem spremljal preko televizijskega zasлона in z domačega balkona blokovskega naselja v ljubljanskih Dravljah. Nikjer žive duše, le tu in tam je kdo hitel po nujnem opravku, najbrž v trgovino po živila. Tišina in mir, ki sem si ju dostikrat lahko samo želel, sta me sedaj oblegala z vseh strani. In nihče ne ve, kako dolgo bo vse to še trajalo in v kaj se bo razvilo.

Povezave z ribolovom

Seveda povsem brez ribolova, vsaj posredno, tudi tokrat ni šlo. Nadomeščal sem si ga na različne načine; običajnih zame, bi lahko rekel, saj sem večkrat na ribolovu tudi takrat, ko v resnici nisem. Če nič drugega, vzamem v roke katero izmed palic, zloženih v stojalu, jo podržim v rokah, sestavim in ponovno razstavim, po potrebi s čopičem odstranim prah z obročkov, kjer se tako rad nabira. Kar nekaj je takih, ki že dolgo niso bile v uporabi, so pa neprestano v stanju pripravljenosti, zaradi česar ne dobivajo nobenih dodatkov, če se malo pošalim. Večina jih je opremljena s kolesci in navezanimi sistemi bodisi za lov s plovcem, krmilnikom ali obtežilnikom. Tokrat sem za odmor od pisanja iz stojala vzel Drennanovo šlajnarico za lov na dnu, ki se žal še ni velikokrat upognila pod linjem. Mislim, da je bil zgolj en sam in pa nekaj krapov. Zdaj mi je žal, da si v lanski sezoni nisem vzel kakšen dan ali dva več za ribolov linja, kajti, kot trenutno kaže, bo zame spomladanska sezona izgubljena in po dveh mesecih lovopusta, maja in junija, bom lahko poskusil šele julija. Ima pa to tudi dobro stran, saj se bom lahko temeljito pripravil in obdelal vse mogoče taktike in obetavne ribolovne revirje.

Na palici je že od lani praktično nerabljen starodobnik ABU cardinal 77, belozeleni švedski težkokategornik, namenjen pravzaprav vijačenju in lovu na morju. Jaz pa sem mu namenil precej lažje delo z olivno zelenimi lepotci. Presneto dobro pa vem, da lahko vabo namesto linja pobere kakšen srborit krap z veliko več kilogrami. Vrnitev v sedemdeseta in osemdeseta, ko so bila kolesca te vrste množično v uporabi,

Tole fotografijo bi lahko »prodal« kot aktualno. Na Trnovskem pristanu ob sotočju Gradašče in Ljubljani redek prizor. Razen ribiča nikjer nikogar. Pa še on se je najbrž izgubil. Februar 2017.

terja nekaj privajanja pri rokovanju. Ni za vsakega poslušanje, četudi precej tihega brnenja ob vrtenju rotorja in zapiranja preklonice le z obratom gonilne ročice, ker drugače, npr. z roko kot pri sodobnih kolescih, ni mogoče. Mlajši ribiči, ki s takimi kolesci niso nikoli lovili in je neslišno in popolnoma uranoteženo delovanje sodobnih kolesc vse, kar poznajo, bi se na tega starca najbrž težko privadili. Se pa večina sodobnežev lahko skrije, kar zadeva lepoto in preprostost delovanja, da o vzdržljivosti niti ne govorim. Ob normalni uporabi je praktično neuničljivo ribolovno kolesce – narejeno skoraj v celoti iz kovine. Za podobno vzdržljivost in trajnost pri sodobnih kolescih moramo odšteti pravo malo premoženje.

S kolesca sem snel zaščito, privil ročico in popustil zavoro do konca. Naredil sem nekaj obratov in zaslišal se je tisti blagi zrrrr, tuljava pa se je nekajkrat na hitro dvignila in spustila. Z enim obratom ročice

navijemo na tuljavo le dobrih 59 cm laksa, kar je precej manj kot pri sodobnih kolescih. Za navijanje sistema z razdalje

ABU cardinal 77, eden od mojih dobro ohranjenih starodobnikov, ki je še vedno v redni uporabi predvsem za lov linja na dnu v kompletu z namensko palico. Kadar nisem na ribolovu in se mi pa toži po njem, v roke vzamem katero izmed kolesc, ga prebršim, nekajkrat zavrtim ročico, preizkusim zavoro in podobno. Takoj je lažje.

recimo 50 m se zato kar dobro navrtimo. Kljub naštetemu ga z veseljem uporabljam in pazim, kolikor je mogoče, da ga ne bi poškodoval ali mu opraskal barve. Nekateri bi se morda zmrdovali češ, ali ne bi raje tako dobro ohranjenega starodobnika postavil v vitrino za okras in ga ne izpostavljali tveganjem, ki ga prinaša redna uporaba. O tem sem tudi sam razmišljal, ampak na koncu je prevlada uporaba. Temu je kolesce namenjeno, nudi pa mi tudi veliko veselja. Torej, zakaj ne.

Ko sem se naveličal vrtenja, sem s krpico očistil ohišje in rotor do visokega sijaja in se malo poigraval z zavoro, katere lega je unikatna in značilna zgolj za *cardinale* in nekatere druge *abuje* tega obdobja. V starih katalogih iz sedemdesetih let piše, da je le-ta (zavora namreč) tam, kjer mora

urinega kazalca. Zavora na *cardinalu* ni ne spredaj in ne zadaj, je nekako zadaj/spodaj. Če upoštevamo držo palice pri utrujanju ribe, je res tam, kjer je najbolj pri roki. Pri takih starinah me veseli še nekaj: vsa se med seboj po obliki in nekaterih tehničnih rešitvah krepko razlikujejo. Že na daleč lahko spoznamo npr. znamke stari Quick, Mitchel 300, Cardinale in podobne. Dandanašnja ribolovna kolesca pa so si tako podobna, kot bi jih vse naredili v eni in isti tovarni ter enim in istem oblikovalskem studiju. In najbrž jih tudi res. Vse za zmanjšanje stroškov in večji zaslužek, bi človek rekel. Je pa treba razumeti, da nič iz kategorije »večnega« ali neuničljivega dandanes ne prinaša trajnejšega kruha. Da ne bo nesporazuma, moram poudariti, da so sodobna ribiška kolesca res kako-

zimskih dneh z veseljem vzamem v roke katerega izmed letnikov, ga prelistam in kakšen članek preberem ponovno. Nema-lokrat ob tem ugotovim, kako hitro bežijo leta, saj mi marsikateri članek ali fotografija delujeta, kot bi ga prebral lani, potem pa zgroženo ugotovim, da je od takrat minilo deset, petnajst let in tudi več. Ne vem, morda bi se res kazalo vsega tega znebiti in slediti le sprotnim zadevam. Mislim, da ne bo šlo, čeprav se zavedam, da je najbrž odpad končna postaja vsega tega papirja, potiskanega s fotografijami in zgodbami o meni tako dragih bitijh. Mi pa take tiskovine v marsičem pomagajo pri pisanju, saj lahko sproti preverjam kakšen podatek, o katerem nisem več prepričan, vem pa, da sem ga prebral v eni od revij ali knjig. To posebno velja za razne kataloge ribiške opreme in pribora, ki jih nemalokrat dopolnjuje obilica tehničnih podatkov pa tudi koristnih informacij o posamezni tehniki ribolova. Na primer: kako pravilno naviti laks na tuljavo ali pa mešanje in priprava krme za posamezno vrsto vode in tehniko ribolova in še in še. Nekoč me je nekdo vprašal, potem ko je v mojih rokah videl – po njegovo – precej neugleden ribiški časopis, ali mi ni škoda tisto nekaj malega denarja, ki sem ga zanj odštel. Niti slučajno, ker če v njem najdem vsaj nekaj, česar dotlej nisem vedel in poznal, je vreden nakupa. Navsezadnje sem sam nekaj časa izdajal ribiško revijo v lastni režiji in si s tem nakopal kar nekaj sivih las, številni pa so mojo glavo kar trajno zapustili. Po drugi strani mi je omenjena avantura prinesla tudi veliko zadovoljstva in zanimivih poznanstev. Založništvo česarkoli papirnatega na tako majhnem območju, kot je naše, pa tudi večjem, je pravi mali podvig, za katerega je večkrat potrebno precej poguma. Zdravo pamet pa raje na stran, kdor želi kaj takega početi v prihodnje.

Ja, tako je s tem pri meni. Verjetno so še boljše kot ribiške revije ribiške knjige. Iz njih je mogoče izvedeti veliko več, predvsem pa natančneje in celoviteje obdelano določeno ribolovno tematiko, bodisi da gre za posamezne ribe ali tehnike ribolova in podobno. V njih tudi ni številnih reklam in reklamnih člankov, namenjenih pospeševanju prodaje ribolovnega pribora. Avtorji bolj ali manj iskreno pišejo o svojem načinu lova in izkušnjah, nemalokrat skozi daljše časovno obdobje tako, da bralec lahko snov spozna natančneje in podrobneje.

Seveda ne smem pozabiti medmrežja. Sam se sicer še nisem in se verjetno ne bom zlahka navadil branja daljših zapisov z ekrana in mi potiskan papir še vedno pomeni glavni medij za daljše članke in zapise. Vendar pa za hitro informiranje in odgovore na vprašanja, ki se porajajo, je več kot priročen in prav gotovo prihodnost ter neizčrpen vir vsakovrstnih informacij. Da tisoče ribolovnih filmov, ki so pravi balzam za ribiško dušo, niti ne omenjam. ▶

Na varni razdalji

biti. Nekako tako, kot so trdili Mitchelovi inženirji, da se rotor pri mitchelu 300, ki se vrti v obratni smeri kot pri vseh drugih oziroma obratno od urinega kazalca, pravzaprav vrti v pravo smer, kar je po mojem mnenju kar res. Se pa to kljub temu ni prijelo in zdaj se vsi rotorji vrtijo v smeri

vostna, z njimi je mogoče izredno lahko rokovati, izdelana so iz lahkih sodobnih materialov in delujejo tako gladko, da se jih ribič niti ne zaveda. No, vsaj nekaj časa je tako, s skrbno rabo pa so povečini tudi trajna in se jih večina ribičev prej naveliča in poseže po novejših, kot bi se kakšna resno pokvarila. Vsaj za normalno uporabo povprečnega ribiča to velja. No, kakor komu drago; izbira je velika in vsak zase bo prav gotovo našel nekaj primernega svojim željam in žepu.

Nadalje je zame lepo posredno ribolovno doživetje, sprostitev in neizčrpen vir novih idej prebiranje tujih ribolovnih izkušenj bodisi preko različnih revij (kot naš *Ribič*) in časopisov bodisi knjig. Razumljivo, da se mi je različnih tiskovin kot rednemu kupcu vsega, kar je kakorkoli dišalo in diši po ribah, skozi leta precej nabralo. Kar zajeten je kup. To je posledica tega, da ničesar ne zavržem, kot to stori večina, potem ko revijo prebere, temveč vsako shranim. Včasih, posebno v snežnih

Končno sem našel čas za popravilo palice, ki sem jo že pred leti zlomil na jezeru Pristava. Preizkušnja sledi.

Čisto praktične zadeve

V tem času sem se ukvarjal tudi s povsem praktičnimi (rokodelskimi) zadevami v povezavi z ribičjo. Med drugim sem se končno lotil popravila palice Byron light carp, ki sem jo pred leti zlomil med ribolovom na jezeru Pristava pri Mengšu. Ves ta čas je stala v kotu in čakala na usmiljenje. Nekajkrat sem jo vzel v roke in poskusil ugotoviti, kako in na kakšen način bi se je lotil, a se nisem ničesar pametnega domislil, zato je romala nazaj v kot. Tokrat je bilo drugače. Meril sem, risal in pisal ter v mislih sestavljal. Odločil sem

ribiči si z malo dobre volje in iznajdljivosti lahko sami naredimo marsikaj. Take kletkaste krmilnike, v glavnem za ribolov mren na reki Savi, sem naredil kar iz plastičnih navijalk za lase.

se, da jo bom skrajšal na približno 3,0 m (prej je merila 3,6 m), namenoma za lov predvsem na manjših rekah, kjer je dostop do vode težji. Preden je zapela žaga, sem vse še enkrat premeril in premislil in ker mi nič boljšega ali drugačnega ni prišlo na misel, je napočil čas za akcijo. Pazljivo sem odžagal poškodovani konec na vrhu srednjega dela palice, ki je bil sedaj krajši, če prištejemo še odlomljeni del, za kakšnih 5 ali 6 cm. Nato sem se, dobrih deset centimetrov nad ročajem, z žago lotil še spodnjega dela. Odrezanemu delu sem najprej odstranil obroček, nato pa ga skozi ročaj potisnil, da je pogledal ven na delu, kjer sem odrezal. Tako sem dobil natič za srednji del palice. Vse se je nekako skladalo. Sledilo je lepljenje, kjer je bilo to potrebno, v ročajnem delu pa sem spoj ojačal z navoji sukanca in ga na koncu še polakiral. Lakiranje je trajalo tri dni, dan pa je vzelo lepljenje, žaganje in sestavljanje. Produktivnega dela je sicer bilo za tri, morda štiri ure, ves preostali čas pa je bil namenjen sušenju lepila in lakiranih površin. Nastala je kar simpatična stvaritev, dolga 3,15 m, ki sedaj čaka na preizkušnjo. Seveda upam, da bo to čimprej, morda še pred lovopustom za klene.

Dejstvo je torej, da si lahko ribiči za svoje ribolovne potrebe z malo domišljije, ročnih spretnosti in seveda časa marsikaj naredimo sami. Ena takih stvari so med drugim plovci. Pa ne da bi dandanes ne bilo zadostne ponudbe v ribiških trgovinah, bolj zaradi sproščanja kreativnosti na eni

strani, na drugi pa je včasih kljub številni ponudbi težko najti plovec, ki bi povsem ustrezal našim potrebam pri ribolovu. Sam se že dolga leta občasno lotevam izdelave, pri čemer uživam skoraj tako kot pri ribolovu samem. Včasih morda še bolj. Začel sem pred davnimi leti, ko sem si za moje takratne potrebe izdelal nekaj plovcev. Glavno vodilo pri tem je bilo, da bi plovec s svojo pojavo čim manj plašil ribe. Zato so bili vsi obarvani v prikrivne maskirne barve. Šel sem celo tako daleč, da sem jih nekaj izdelal v obliki drevesnega lista, pri čemer je bil pecelj antena. Žal mi iz tistega obdobja ni ostal prav noben primerek ali pa

Potem ko sem porabil umetne solze, sem iz embalaže naredil nekaj plovcev. Nosilnost približno gram. Podobno lahko uporabimo izpraznjen črnilni vložek za nalivna peresa.

se morda skriva kje v kakšnem pozabljenem kotičku. Morda? Seveda sem plovce tudi kupoval, čemur se pač nisem mogel upreti, in še dandanes sem v pravi skušnjavi, ko vidim kakšnega lepo izdelanega, četudi ne ustreza povsem mojim potrebam. Tako kupljenih kot doma narejenih se je z leti nabralo kar nekaj. Vsekakor jih imam več, kot jih bom kdajkoli potreboval, večina pa prav gotovo ne bo nikoli videla vode. Pa vendar se vedno znova težko uprem potrebi, da bi si naredil še katerega, še posebno, kadar temu botruje kakšna nova ideja. Vedno so namreč blizu: kakšen kos balze, olfa nož in brusni papir.

Konec marca in v začetku aprila sem tej kreativni potrebi znova podlegel in izdelal nekaj plovcev iz balze, nekaj pa iz drugih prirodnih materialov. Izdelava plovca iz balze za lastno uporabo je relativno preprosta. Balza je mehak les in ga z olfa nožem enostavno in hitro na grobo obdelamo v želeno obliko. Če je plovec več, priporočam, da si zagotovimo dodatna rezila za olfo, ker se na balzi dokaj hitro skrhalo. Na grobo obdelano površino nato obrusimo do gladkega s primernim brusnim papirjem. Še pred začetkom barvanja si pripravimo prostor, kamor bomo plovec ali plovce odlagali oz. obešali, da se bodo sušili. Les večinoma najprej inpregniram z inpregnacijskim sredstvom, s čimer ga še dodatno zaščitim pred vplivom vode, in sušim vsaj en dan, nakar površino obrusim in lahko začnem z barvanjem ali pa pred tem dodam še en sloj inpregnacijskega sredstva. Za barvanje uporabljam akrilne barve v majhnih tubah ali pa običajne barve

za les na vodni osnovi. Končni izdelek še nekajkrat prelakiram s prosojnim lakom. Za anteno plovca uporabljam kričeče signalne barve, večinoma rdeče ali rumene, lahko pa tudi oranžne, vmes katero obarvam tudi v črno. Taka je v posebnih razmerah osvetlene (bele) vode še kako priročna, saj je črna v takšnih razmerah daleč najbolj vidna.

Doma si sami lahko naredimo še veliko drugih stvari, ki jih uporabljamo pri ribolovu. Umetne muhe na primer. Nekaj jih bom prav gotovo navezal, kako pa bo z uporabo, tega pač ne vem. Lansko sezono, na primer, nisem muharil niti enkrat, morda bo letošnja drugače. Nadalje si

Nekaj plovcev iz serije korona in covid-19, nastalih konec marca in v začetku aprila. Upam, da bodo kmalu »videlik« vodo.

ribiči lahko navežemo številne predvezi za ribolov s krmilnikom in jih spravimo v njim namenjen etui. Še kako nam bodo prav prišle, ko bo treba na hitro za vodo. Ko sem že pri krmilnikih: preprosto jih lahko naredimo sami. Jaz jih izdelujem iz plastičnih navijalk za lase in so v glavnem kletkastega tipa, ki jih največ uporabljam pri ribolovu na rekah. Veliko je še stvari, ki se jih lahko lotimo v teh dneh, če seveda imamo čas in potrpljenje. Še najboljši od vsega je seveda ribolov. Težko ga je nadomestiti s čimerkoli in slej ko prej bom pač moral znova za vodo.

Tokratni Čudoviti ribiški dnevi so bili nekoliko drugačni kot doslej. Nekako v skladu z razmerami, bi rekel, a nič manj čudoviti kot tisti za vodo. No, morda le malenkost manj.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

Kako nastane trnek

Na prvi pogled se zdi, da je izdelava trnka preprosta. Ko sem bil majhen, sem preprosto upognil buciko in dobil trnek, na katerega sem lovil majhne ribice.

Toda za izdelavo kakovostnega trnka je potrebno veliko truda in znanja. Dober trnek mora namreč izpolnjevati več zahtev.

1. Biti mora dokaj majhen in lahek, da ga riba ob prijemu ne začuti.
2. Biti mora dovolj oster, da se ob ribičevem zategu zapiči v ribja usta.
3. Imeti mora ustrezno obliko, da lahko nanj natakemo določeno vabo.
4. Biti mora dovolj močan, da kljubuje sunkom večje zapete ribe.

Tokrat spoznajmo postopke izdelave trnkov v tovarnah. Stroji za izdelavo so zelo natančni, tako da lahko govorimo o

dobimo najboljši kompromis med trdoto in prožnostjo trnka. Preveč trd trnek rad počí, preveč prožen pa se zvije, ko ga riba zagrabí.

Za pravilno razumevanje kaljenja je potrebno še malo metalurškega znanja. Uporabljeno jeklo za trnek je po navadi zlitina železa (ferita) in ogljika (cementita). Pri temperaturi 725 °C se struktura spremeni: nastane trdna in stabilna zmes železa in ogljika, ki se imenuje avstenit. Nagla ohlajitev s kaljenjem privede do nove strukture, imenovane martensit, ki ima strukturo finih iglic. Taka struktura je zelo trda, vendar zelo

Večina dela opravijo že pred začetkom izdelave trnka z izbiro primerne jekla. Kakovosten trnek namreč vsebuje tudi do 80 % karbona. Le-ta (karbonska vlakna) je eden najtrših in hkrati najlažjih materialov. Je petkrat močnejši od jekla in ima le tretjino njegove teže. Trnki za posebne namene lahko vsebujejo še vanadij ali tungsten.

4. Naslednja faza kemične obdelave poteka tako, da trnke potopijo v kisló kopel z namenom, da konica trnka postane zelo ostra in tanka. Obenem s površine trnkov odstranijo nečistoče; pravimo, da so trnke kemično nabrusili.

Slika 1

Slika 2

mikrotehnologiji; tehnologiji, ki se meri v mikronih.

Osnovni material za izdelavo trnka je jeklo; to je zlitina železa in ogljika (okrog 2 %). Seznanimo se s posameznimi fazami izdelave trnka.

1. Mehanska obdelava

Najprej z bobna odvijajo toliko jeklene žice, kolikor je potrebno za izdelavo določene vrste trnka. En konec jeklene vrvice dolžine trnka prirežejo, da dobijo čim natančneje poševno odrezan rob. Nato s posebnimi škarjami izoblikujejo konico trnka. Sledi izdelava zalusti, če ni trnek predviden brez nje. Nato ga upognejo in oblikujejo glede na zahtevani model. Na drugem koncu trnka izdelajo še ploščico ali ušesce. Trnke nato odstranijo z linije. Na avtomatiziranih strojih sočasno izdelajo ogromne količine trnkov, tudi nekaj sto tisoč na uro.

2. Toplotna obdelava

Surovo izdelan trnek je treba toplotno obdelati, da dobi vse potrebne mehanske trdnosti. To storimo s kaljenjem; je postopek toplotne obdelave s ciljem, da postane jeklo trše, trdno in odporno proti obrabi. Na tak način se začetna natezna trdnost 70 kg/mm² poveča na približno 200 kg/mm². Postopek kaljenja terja veliko mojstrstva, saj le tako

lomljiva in še ni primerna za nadaljnjo mehansko obdelavo.

To bomo pozneje dosegli s popuščanjem.

Potek kaljenja je zelo celovit. Razmaščene trnke v košarah iz nerjavne žice namestijo v peč z zelo natančno temperaturo, ki sme nihati samo za 3 °C. Na sliki 1 so košare s trnki znane firme VMC. Notranjost peči je pod tlakom s pomočjo inertnega plina. Posebna sonda neprestano meri vsebnost ogljika v trnkah. Če je le-ta nižja od zahtevane, posodo s trnki avtomatično izvrže. Če je vse v redu, ostanejo trnki v peči približno eno uro. Nato jih hitro ohlajajo v oljni kopeli. Sestava kopeli je zelo pomembna in je poslovna skrivnost vsakega proizvajalca trnkov.

Sledi postopek popuščanja, ki je potreben za zmanjšanje trdote martensita in za povečanje žilavosti trnka. S tem postopkom tudi zmanjšajo napetosti v trnkah, ki so nastale zaradi hitrega ohlajanja pri kaljenju. Posode s trnki položijo za eno uro v peči z ventilacijo, kjer je temperatura od 280 do 350 °C. Trnki tako dobijo vse potrebne mehanske lastnosti.

3. Kemična obdelava

Trnke je treba še kemično obdelati.

Nato trnke še lakirajo, obarvajo ali elektrolitsko obdelajo, da dobijo ponikljane, zlate, bronaste, rdeče in druge trnke. Na tak način postanejo trnki obstojnejši proti koroziji in primernejši za natikanje določenih vab. Obarvani trnki so pogosto tudi modni hit in se njihova barva večkrat ujema z barvo vabe. Trnke lahko tudi lasersko nabrusijo. Na sliki 2 je prikazan proces nikljanja trnkov.

Trnki za morski ribolov vsebujejo večjo količino kroma, da so odpornejši proti morski vodi. Takih trnkov ni priporočljivo uporabljati za ribolov v sladki vodi, saj se lahko zlasti ob uporabi naravnih vab izluži majhna količina kroma. Proizvajalci trnkov kakovostno izdelanih trnkov vedno skrbno pregledujejo, zlasti njihovo ostrino, trdnost in obstojnost proti koroziji.

Tudi ribiške revije pogosto objavljajo teste trnkov v trgovinah. Pred nedavnim sem prebral test osemdesetih vrst trnkov za krape. Morda o tem kdaj drugič.

Besedilo in fotografije: mag. Andrej Janc

Narava se ne zmeni za izredne razmere in prepovedi

Cerkniško jezero je eno največjih presihajočih jezer v Evropi. Praviloma zdrži okoli devet mesecev na leto. Navadno se voda razlije po površini dobrih 20 km², ko pa je je največ, površina jezera meri skoraj 30 km². Ko je polno, je Cerkniško jezero največje jezero v Sloveniji. Z ribjim življenjem upravljata: v zgornjem delu Zavod za ribištvo Slovenije, od višine kamnitega mostu pri vasi Otok navzdol pa Ribiška družina Cerknica. Površina revirja znaša 837 ha, ki pa se z vodostajem spreminja zaradi polnjenja in presihanja jezera. V obdobju nizkega vodostaja revir obsega le ribnik za Rešetom, površine 9 ha. S športnoribolovnega vidika sta najpomembnejši ribi ščuka in linj (Cerkničani mu pravijo šljajn). V vodah RD Cerknica so tudi lepi krapji, rdečeperke in ostriži.

V jezeru je zagotovo najpomembnejša riba ščuka, ki se drsti od januarja do marca. Ribja drst je zelo odvisna od vodostaja jezera. Ribe se namreč drstijo na obrežju v plitki vodi, ko je jezero poplavljen. Če jezero prehitro odteče, ostanejo ikre in zarod na suhem in drst propade. Če se ribe drstijo v nizkem vodostaju v strugah, pa je nevarnost, da druge ribe požro ikre. Letošnja drst je bila že tako slaba, dodaten udarec je bila še suša v februarju in marcu, ki je povzročila prezgodnje presihanje jezera.

Tako so se ribiči RD Cerknica prav v času najhujših ukrepov in omejitev zaradi koronavirusa znašli v položaju, da so morali reševati ribe. V izjemno težkih razmerah so se ribiči uspešno organizirali pod vodstvom predsednika Mihe Urha.

V začetku aprila je najprej presahnilo Retje, kjer je vodja reševalne ekipe Peter Muhič s svojo ekipo rešil in prenesel iz požiralnika Retje veliko rib. Že v četrtek, 9. aprila dopoldne, je ena od štirinajstih reševalnih ekip z vodjo Jožetom Gornikom na čelu opa-

Reševanje rib (foto: Ljubo Vukelič, Občina Cerknica)

zila izredno nizek vodostaj na Rešetu. Potrebno je bilo hitro posredovanje. Ekipi, ki je bila ob ukrepih zaradi covid-19 še toliko bolj okrnjena, si je

postavila cilj, da poizkusijo rešiti čim več rib. Takoj so začeli z reševanjem, ki je bilo zelo zahtevno. Tam je brežina izredno strma. »V Rešetu je ostala velika jata krapov, ki jo je bilo treba rešiti. Bilo jih je več kot sedemdeset, težki pa so bili od 8 do 20 kilogramov. Vsakega posebej je bilo treba na roke prenesti v cisterno s čisto vodo. Iz vode in blata smo rešili tudi nekaj merskih ščuk, linjev, klenov, menkov, ostrizev in rdečeperk. Rešene ribe so potem pod budnim očesom dolgoletnega gospodarja Franca Pence in čuvaja RD Cerknica prenesli v ribnik Rešetom. Tam smo pred dvema letoma tudi sanirali pregrado, ki zagotavlja stalno vodo. Nekatere ribe so se dobresedno valjale po blatu. Uspelo jim je rešiti tiste, ki so ostale za mrežami, in tiste, ki so jih lahko dosegli v požiralnikih. Nekaj jih je tudi ostalo v globinah požiralnikov, vendar pa smo morali misliti na prvem mestu predvsem na varnost ekipe.« je povedal Miha Urh.

Reševanje rib (foto: Ljubo Vukelič, Občina Cerknica)

Tudi naslednje dni so ribiči budno spremljali usihanje jezera in opazovali, kako so večje ščuke plavale po potoku navzgor. V soboto, 11. aprila, je začel usihati še Vodonos. Takoj je bilo jasno, da bo treba v poznih popoldanskih in večernih urah sklicati novo reševalno akcijo; tokrat pri Vodonosu. »Pred požiralnikom smo postavili mrežo in počakali, da je gladina vode usahnila. Še okrog devete ure zvečer je voda merila dober meter, zato se je reševanje začelo malo po polnoči,« je povedal Miha Urh, ki je ob vodji reševanja Borisu Majerletu sodeloval pri poteku celodnevne akcije. Boris Majerle, ki ima za seboj že dve desetletji izkušenj pri reševanju, je dodal: »Zaradi dvigova-

rešujemo šele konec maja. Že lansko drst ščuke je zdesetkal led, pod katerim je poginilo veliko majhnih ščuk. Cesar ni uničil led, so pokončale čaplje, ki so se razmnožile preko vseh mej. Na jezeru jih redno opažamo preko 100, poleg teh pa prihaja na jezero še 20 kormoranov. Takega pritiska podmladek ščuk preprosto ne prenese. Cerkniško jezero ne bo nove največjih drstič v Evropi. In minuli četrtek smo lahko videli, da so nekatere mladice ščuk velike že dva do tri centimetre,« je povedal Urh.

Kljub uspešni reševalni akciji ribiči še naprej preverjajo požiralnike in usihanje vodne gladine. Če v nekaj dneh ne bo nove pošiljke vode, bodo morali ribe reševati tudi v drugih delih

letos ne moremo računati na turiste, ki redno pridejo k nam lovit. Ti predvsem lovijo ščuke, krape in linje. V zadnjem času je vedno več tudi muharjev, ki pridejo muharit na kapitalne rdečeperke. A ne glede na požrtvovalnost ribičev je usoda cerkniške ribiške družine podobna številnim po Sloveniji. Ribiška družina je društvo, ki deluje v javnem interesu, zato na tem mestu tudi javno pozivam ministrico za kmetijstvo Aleksandro Pivec, naj Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ribiške družine oprostí plačila koncesijske dajatve vsaj za naslednji dve leti,« je po koncu reševanja povedal predsednik cerkniške ribiške družine Miha Urh. »Posebej pa sem vesel in ponosen, da je velika večina članov dala prednost dolžnostim do ribiške družine in s tem pokazala svojo veliko pripadnost družini in da so pravice, katere imajo kot člani, zanje na drugem mestu,« je z zadovoljstvom zaključil Miha Urh.

Z zadnjim apelom ministrstvu se v celoti strinjam in ga podpiram tudi sam. Na požrtvovalno delo cerknških ribičev smo lahko ponosni. Prepričan sem, da je njihov poziv povsem upravičen in utemeljen. Sedanja situacija je zelo otežila delo vsem ribiškim družinam. V veliki meri je onemogočen tudi ribolov članom, še bolj pa turističnim ribičem. Ne glede na požrtvovalno delo jim bo ta kriza zelo oklestila tudi prihodek od prodaje ribolovnih dovolilnic turističnim ribičem in povzročila še dodatne stroške dela. Od prihodka iz naslova turističnega ribolova so od-

Nočno reševanje vodonos (foto: Tine Šubic)

nja mulja in blata smo stopili v vodo zadnji hip. Reševanje se je zavleklo pozno v noč. Z rokami smo polovili približno pol tone rib in tudi tokrat rešili predvsem ščuke, krape, linje, nekaj je bilo tudi ostalih vrst.« »Občasno ob takih daljših reševanjih stopim tudi v škornje ekonoma/oskrbovalca in članom reševalnih ekip dostavljam hrano in pijačo po požiralnikih,« se je na koncu pošalil Miha Urh.

V nedeljo, 12. aprila je presahnil še skupek požiralnikov Bečki.

»V času celotnega reševanja smo tokrat iz usihajočega Cerknškega jezera na varno rešili nekaj deset tisoč rib. Med njimi so bile predvsem ščuke, veliko pa je bilo tudi krapov in drugih rib. Letos je reševanje potekalo dober mesec prej kot običajno. Do konca smo upali, da bo padlo več padavin. To se pa ni in ni hotelo zgoditi. Kot se spomnim, je jezero marca nazadnje presahnilo leta 2007. Na teh mestih, kjer smo zdaj reševali, normalno ribe

jezera. Ribiči RD Cerknica so si delo razdelili. »Na Sitarci bo vodja Matjaž Žnidaršič, na Mali in Veliki Ponikvi Jože Abrahamzberg, na Ključih in Golobinki Toni Urbas, Ajncah Beno Jurca, Gebnu Toni Lukan. Nazadnje bo na vrsti reševanje še v Češljencah in Kotlu, kjer bodo ekipe vodili Bojan Smodila, Miran Lovko in Samo Levar. Moram pa še pripomniti, da čez celoten Zadnji kraj roko drži starosta ribiške družine Anton Lovko, ki svoje bogato znanje in izkušnje prenaša na mlajše člane,« je še pojasnil Miha Urh.

»Z reševanjem smo zagotovili, da bodo rešene ribe ostale v Cerknškem jezeru. Rad bi se zahvalil vsem, ki so nam pri reševanju pomagali. Posebej bi izpostavil Občino Cerknica, Policijsko postajo Cerknica ter Civilno zaščito, ki nam je pomagala z zaščitnimi maskami in razkužilom za člane reševalne ekipe. Zaščitne maske za čuvaje nam je priskrbelo tudi ZRD Ljubljana. Na pomoč so nam priskočili tudi domačini. Kot kaže,

Reševanje rib (foto: Ljubo Vukelič, Občina Cerknica)

visne skoraj vse družine, nekatere celo življenjsko. Zato je povsem upravičena njihova zahteva za pomoč krovne organizacije in tudi države.

Borut Jerše

Bogastvo so podzemne vode

Ob svetovnem dnevu voda, 22. marca, ki so ga predlagali na Konferenci Združenih narodov o okolju (UNCED) leta 1992 v Riu de Janeiru kot dan, namenjen opozarjanju širše svetovne javnosti na omejenost in ogroženost naravnih vodnih virov, si bomo nedvomno zapomnili vsi. Na svetovni dan voda so se spomnili tudi v Krajinskem parku Goričko pri Gradu na Goričkem. Letošnja tema dneva voda je bila v znamenju podnebni sprememb, ki so tukaj, kajti vreme se kaže v svojem letnem času primerno. Zima je bila brez snega,

zato je manj vode v rekah, potokih, jezerih, mlakah, mrtvicah ... Sicer pa je Slovenija z vodo bogato obdarjena; ampak ali znamo s tekočimi, stoječimi in podzemnimi vodami ravnati prav? Zato je treba ljudi poučiti, da ni treba namakati okrasne trave in prati avto vsak dan? V Pomurju večino pitne vode zagotavlja podzemna voda, ki jo na srečo polni reka Mura ob poplavih in s padavinami. Le-te se na srečo prečistijo v poplavnih logih. Neozaveščenost ljudi do vode in narave je velikokrat v tem, da ravno tja peljejo odpadke, denimo salonitne

plošče. V Sloveniji se pogostost suš povečuje, morda še najbolj v Pomurju, ki je najmanj namočen del Slovenije. In ali se v strateških načrtih razvoja loteva kdo oblikovanja ukrepov za zmanjševanje suše z mejicami ali protivetnimi pasovi, imenovanimi tudi ekološko izravnalnimi vegetacijskimi pasovi? In kje drugje kot ob vodah, ki smo jih pred desetletji kanalizirali in uničili naravo, je najboljši kraj za rast obvodnega drevja in grmovja, kjer lahko raste in živi vse živo?

Jože Žerdin

Podzemne vode so bogastvo

Dejanje, vredno pohvale

ZRD Ljubljana je za svoje članice (13 ribiških družin) izpeljala nakup in dostavo zaščitnih mask za potrebe ribiškočuvajske službe. Vodji in glavna koordinatorja celotnega projekta sta bila predsednik ZRD Ljubljana Slavko Lasnik in njegova žena Jasmina, ki je hkrati tudi tajnica ZRD Ljubljana. Nesebično sta se pognala v iskanje in to opravila z odliko. Vsaka RD je do vključno 14. 4. 2020

dobila 50 kosov zaščitnih mask. Nekaj si jih je ZRD prihranila za ribiška izobraževanja, ki potekajo na sedežu ZRD Ljubljana v Povodju. S tem dejanjem sta pokazala, da so zveze ribiških družin še kako potrebne in le z združenimi močmi smo še močnejši.

Na koncu le še droben barjanski citat: NAJ LE OHRANITA TO LEPO SLOVENSKO NAVADO TUDI NAPREJ.

*Igor Kloboves,
RD Barje*

Promocija na sejmih in udeležba na Pescare Show 2020

V Ribiški družini Idrija smo že pred leti prepoznali pomen izvajanja promocijskih aktivnosti na tujih trgih. Dobro upravljanje z reko, ki je v precejšnji meri tudi rezultat dela naših predhodnikov, terja velika vlaganja, predvsem v ribogojnico, ki je namenjena izključno za repulacijo domovodne marmorirane postrvi in ki daje zelo dobre rezultate. Koncesija, ki jo zaračuna država, je zaradi vrhunskega ribolova posledično visoka in če se hočemo kot organizacija razvijati, potem je treba zagotoviti stalen prihodek iz naslova prodanih ribiških dovolilnic, kar pa gre na račun tujih gostov.

Na mednarodnih sejmih smo prisotni že od leta 2015, ko smo začeli sodelovati z RZS, ki je vsako leto pripravila izbor zanimivih sejmov, na katerih je velika zastopanost ribičev, ki najraje muharijo. Tako smo bili v prejšnjih letih prisotni na sejmih v Italiji, Franciji, Nemčiji, Angliji in na Švedskem. Tradicionalno sta za nas najpomembnejša italijanski in francoski trg. V preteklosti smo se na sejmih največkrat predstavljali samo s prisotnostjo promocijskih materialov. Vendar smo ugotovili, da je obisk sejma res smiseln samo v primeru osebne prisotnosti. Pri udeležbi na sejmih je najpomembnejše obiskovalcem aktivno ponuditi promocijski material in vzpostaviti osebni stik z obiskovalcem.

Prva večja predstavitev na sejmu v lastni režiji se je zgodila letos v februarju, ko smo se v sodelovanju z RD Tolmin udeležili sejma Pescare Show, ki je v italijanski Vicenzi že enaindvajsetič potekal od 21. do 23. februarja. To je največji ribiški sejem v Italiji, na katerem so zastopane vse oblike športnega ribolova, tako sladkovodnega kot morskega.

Priprave na obisk sejma so se začele že septembra lani, ko smo vzpostavili stik z organizatorji ter začeli postopek prijave. Bistvena je izbira lokacije samega razstavnega prostora, seveda v delu sejma, kjer prevladujejo aktivnosti in trgovine, ki se navezujejo na muharjenje. RD Idrija in RD Tolmin smo skupaj najeli razstaveni prostor in si tako razdelili največji strošek udeležbe na sejmu. Sledila je faza načrtovanja vizualne podobe stojnice, izbor opreme in pohištva – vsega, kar zelo vpliva na prvi vtis obiskovalca sejma. Pri načrtovanju stojnice nas je vodila misel na kolikor mogoče enotno in vpadljivo podobo opreme, ki mora biti obenem tudi preprosta za prevoz, večkratno uporabna in seveda cenovno ugodna. Komunikacija med obema ribiškima družinama je bila v zadnjem mesecu pred začetkom sejma precej pogosta, vendar je potekala gladko in smo se glede vsega uspešno dogovorili. Ker sejem poteka tri dni, smo morali poskrbeti tudi za prenočišče. Pri RD Idrija se za to poslužujemo apartmajev, ki so cenovno ugodni in od sejmišča oddaljeni le nekaj sto metrov. Za prevoz na sejem smo

uporabili vozilo ribiške družine, ki ga za delo na terenu sicer uporabljajo ribogojec in odlovne ekipe. Vozilo se je izkazalo za zelo praktično zaradi veliko prostora na zaboju, hkrati pa tudi kot dober promocijski kanal, saj je z velikim napisom na nas opominjal tudi na parkirišču.

Prejšnja leta je sejem potekal od sobote do ponedeljka, letos pa so organizatorji predstavili sejem za en dan in je potekal od petka do nedelje. Domnevam, da je raz-

kakšna vrša se najde vmes, vendar o tem ni vredno izgubljati besed. Med stojnicami je bilo najti tudi posameznike, ki se ukvarjajo s preparacijo rib ali pa prodajajo ribiške antikvitete ter knjige in tako zagotavljajo sejmu pestrost, saj res vsak ribič lahko najde nekaj zase. Tretja, večja dvorana je bila namenjena oblikam ribolova, ki so nam najbližje. Polovica je bila namenjena opremi za vse vrste vijačenja, beličarjenja in talnega ribolova. Na razstavnih prostorih se je trlo

Bazen in obiskovalci

log v neobiskanosti sejma v ponedeljek in odločitev organizatorjev se zdi smotrna.

Sejemski prostor je letos obsegal tri dvorane in je bil po občutku malo manjši od prejšnjih let. Prva hala je bila namenjena predvsem ribolovu na morju. Podjetja so tam predstavljala najnovejše svetleče se čolne, opremljene z vsemi vrstami pripomočkov, da je ribolov čim udobnejši in nepozaben. Žal ne dajo jamstva za ulov velikih rib. Cenejša varianta so kajaki, ki so posebej opremljeni za ribolov, katerih cene se gibljejo od nekaj sto evrov pa vse do vrednosti manjšega čolna. Omenjeni del sejma je pričakovano največji in tudi predstavitev dolgonogih hostes ima svoj čar. Druga hala je bila namenjena predvsem trgovinam, v katerih ni manjkalo vab vseh mogočih barv, oblik in materialov, da zadostijo vsem ribjim okusom. Tudi

ljudi in tudi največ nakupov se je ustvarilo v tem delu sejma. Ponudba je bila velika, cene so bile zmerne, Italijani pa strastni ribiči; kombinacija za posel je bila odlična. Druga polovica hale je bila namenjena muharjenju. Ta del sejma je bil tudi najbolj raznolik. Vse pomembne muharske trgovine v Italiji so imele svojo stojnico in njihova ponudba je bila izjemno široka. Nekoliko je zmotila le višina sejemskega popusta, saj se je le-ta po navadi gibala okrog 10 %, redko 15 %. Morda bi bila motivacija za obisk sejma večja, če bi obiskovalci dobili malo večji popust, kot ga sicer dobijo pri nakupu iz naslanjača. Na drugi strani pa tudi obisk sejma precej stane in stroške si morajo razstavljalci tudi poravnati, vendar to je že druga zgodba. Osrednji del hale je bil namenjen predstavitvi vezalcev, ki so z veseljem odgovorili na vsa vprašanja in

delili svoje najboljše trike. Kot vsako leto je bil tudi letos v središču bazen, na katerem je potekal prikaz tehnik metov, manjkal ni niti obvezni preizkus meta z našo novo bodočo palico. Na sejmu so predstavili revije s področja muharjenja, ki so snubile nove naročnike, ter potovalne agencije, ki organizirajo naše naslednje nepozabne muharske počitnice. Nenazadnje so bile pomemben del sejma tudi destinacije, ki so jih predstavljali potencialnim obiskovalcem. Največji razstavni prostor so imeli ribiči iz Trentina (Federazione Pescatori Trentini), ki je z lično predstavitevijo in izjemnimi brošurami prav vsakemu pravemu muharju pognala kri po žilah. Predstavljala so se

začetek marsikatere pogovora. Stene našega sejemskega prostora so krasile podobe z naših rek, za kar velja zahvala vsem članom, ki so nam odstopili uporabo gradiva. Ker je za prvi vtis pomembna vsaka malenkost, smo se lani pri RD Idrija odločili, da bomo na sejmi nastopali v enotnih oblačilih in tako tudi z videzom vzbudili zanimanje in utrdili zaupanje obiskovalcev.

Žal letos ne moremo mimo dejstva, da se je na obisku sejma neposredno odražala zapletena zdravstvena situacija, ki je Italijo udarila kot prvo v Evropi. Virus se je začel zelo hitro širiti prav v času sejma, zato so ljudje raje ostajali doma. V medijih je v soboto vladala že prava panika, zato je

pred leti, da so dobrodošli ob ponovnem obisku. Na sejmu srečamo tudi naše stalne obiskovalce, s katerimi se pogovorimo, kdaj se naslednjič vidimo ob Idrijci. Z udeležbo na sejmih je vedno povezano vprašanje, kdaj se bo povrnila investicija v obisk tovrstnega dogodka.

Na to vprašanje ni preprostega odgovora, saj se lahko gost za obisk odloči šele čez nekaj let ali morda za obisk navduši prijatelje. Trenutno temu še ne znamo slediti, morda pa leta pred nami prinesejo kakšno digitalno rešitev za omenjeni izživ. Zaenkrat je najboljša povratna informacija, ki jo dobimo preko čuvajske službe na terenu ter od nastanitvenih obratov, ki

Bonsaj iz umetnih muh

Vežanje muh

združenja, klubi, nastanitveni obrati pa tudi posamezna podjetja, ki promovirajo reke, na katere vodijo svoje goste.

Med stojnicami je tudi naša predstavljala destinacijo in skupaj z RD Tolmin smo vabili obiskovalce sejma, naj obiščejo naše revirje v porečju Idrijce in Soče. Stojnico smo oblikovali v zeleno modrih odtenkih, ki odražajo barve naših rek. Vsaka družina je imela na voljo del prostora, vendar smo ga oblikovali v sodelovanju, zato je končna podoba izpadla kot zelo enotna. V sredini so se na projekciji ves čas menjavali filmi in fotografije obeh RD. Na obeh straneh sta bili postavljeni mizi, na vsaki pa promocijski material posamezne RD, turistične predstavitev destinacije in ponudniki prenočišč. Letos smo pri RD Idrija izdelali tudi nov letak, namenjen izključno za promocijo v Italiji, saj smo želeli potencialnim obiskovalcem na enem mestu ponuditi vse potrebne informacije: od lokacije revirjev, cen dovolilnic, okvirne cene vodniške službe, cene prenočišča in razdalje do bližnjih letališč. Kot dobra odločitev se je izkazala, da smo na sejmu razstavili tudi preparirano marmorirano postrv iz Idrijce, ki v dolžino meri 105 cm in je bila povod za

razumljivo, da je bil letos obisk sejma pod pričakovanji. Kakšen bi bil obisk v siceršnjih razmerah, lahko le ugibamo. V prihodnjih letih bomo videli, v katero smer se bo sejem razvijal.

Italija je za našo RD najpomembnejši trg, zato je prav obisk sejma odlična priložnost, da z italijanskimi ribiči stkemo nova poznanstva in v porečje Idrijce pritegnemo nove ljubitelje muharjenja. Prav tako je sejem priložnost, da na nas spomnimo obiskovalce, ki so bili pri nas na ribolovu

nam povedo, kje so ribiči izvedeli za našo destinacijo.

Upam, da sem v prispevku uspel vsaj malo približati del področja promocije, ki je za nekatere RD posebnega pomena. Verjamem, da bi bilo v prihodnosti za vse RD, ki upravljamo predvsem muharske revirje, smiselno povezovanje, saj lahko z organizacijo skupnih predstavitev dosežemo širši krog muharjev. Pri povezovanju bi bila pomoč RZS neprecenljiva in sodelovanje s Slovensko turistično organizacijo dobrodošlo. Vsekakor se bomo kot ribiška družina v prihodnosti sejmov še udeleževali, katere in v kakšni obliki, pa bomo videli. Vse je v veliki meri odvisno tudi od gospodarske situacije v Evropi. Morda bo trenutna kriza korenito spremenila tudi to področje in se bomo morali s poseganjem po novih promocijskih kanalih, ki jih trenutno še ne uporabljamo, prilagoditi novim razmeram. Kaj bodo prinesli prihodnji meseci, je težko napovedati. Vsekakor pa verjamemo, da lahko s povezovanjem na področju promocije naredimo korak dlje – kar smo navsezadnje več kot uspešno dokazali tudi z dovršeno in enotno ponudbo na letošnjem sejmu.

Urban Šlabnik

Ekipa RD Idrija-Tolmin (od leve proti desni): Matej Gorjan, Hotel Zlata ribica, Anka Zuza, tajnica RD Tolmin, Danilo Erjavec, vodja čuvajske službe RD Idrija, Zoran Babič, predsednik RD Idrija, Urban Šlabnik, član upravnega odbora RD Idrija

Spomladansko muharjenje na majhnih vodotokih

Kadar na vrata potrka sušec, se začne zemlja počasi segrevati. Februarske sivine izgubljajo premoč, dnevi se daljšajo in Sonce postaja prijaznejše. V toplejših letih takrat že poženejo popki, po vlažnih logih se razrašča čemaž, v zraku trepetajo prve žuželke.

V muharjevi duši se marca zdrami nemirno pričakovanje, prastari nagon. Tradicionalno se sezona ribolova z umetno muho resda začne aprila, toda v revirjih, kjer je dovoljeno, je lahko muharjenje tretjega meseca v letu že zelo lepo in bogato. Vse je seveda odvisno od vremena. Sonce lahko nekatere predele vodotoka že tako segreje, da je dostikrat uspešen celo lov s suhimi muhami. Kljub temu se bo muhar v zgodnjem spomladanskem času raje osredotočil na lov s posnetki ličink in potezankami, odvisno od situacije, v kateri se bo znašel.

Muharjenje na majhnih vodotokih je bilo še posebno aktualno minula dva meseca, ko smo ostajali v občini stalnega ali začasnega prebivališča. Ker večina muharjev nima sreče, da bi živela ob Krki, Savinji ali Savi Bohinjki, smo si lovsko slo gasili ob manjših, manj znanih rekah in potokih, ki so blizu našega doma. Ribolov postrvi, zlasti divjih potočnic, je na njih nekoliko prilagojen, toda ravno tako lep in zadovoljujoč.

Revirji

Med manjše vodotoke štejemo vse površinske tekoče vode, katerih povprečni pretok v običajnih hidroloških razmerah ne presega nekaj kubičnih metrov na sekundo – potoke, jarke, mlinščice in izvirne odseke manjših rek. V resničnem življenju so to Iščica, Pšata, Rašica, Čabranka, Bistrica,

Lobnica, zgornji tok Radovne, Želimeljščica, Bolska, Lipnica, Radoljna, Nevljica in podobne. Manj znani revirji ne obetajo spektakularnega ulova, vendar nas lahko z marsikatero

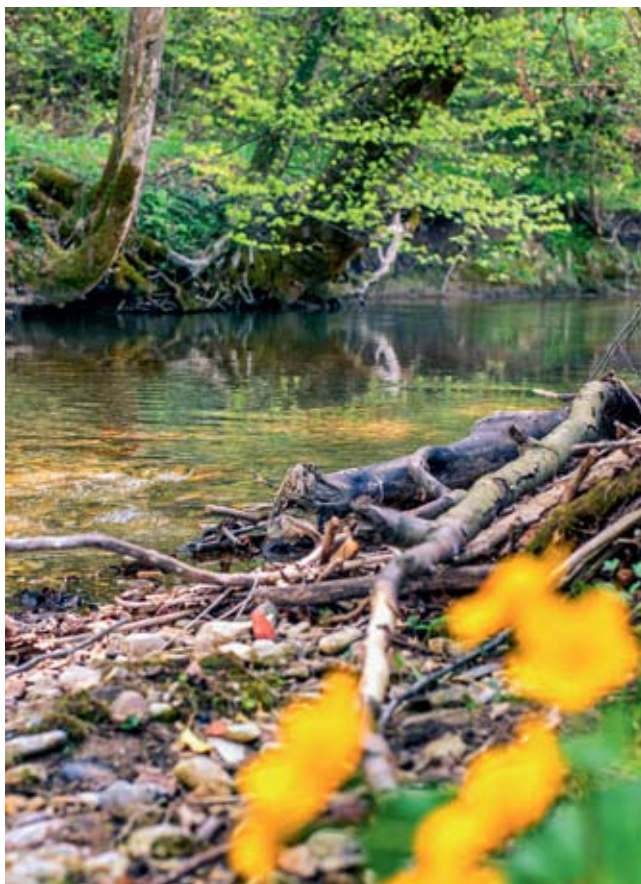
opazovalec; takrat ribič ne potrebuje ribiške palice, a se kljub temu z izleta vrne srečen in zadovoljen.

Temperatura vodotokov je zgodaj spomladi nizka. V prvem tednu letošnjega aprila je bila povprečna temperatura Gradaščiće, srednje velikega predalpskega vodotoka, dobrih 7,5 °C (podatke smo izračunali na osnovi 335 meritev Agencije RS za okolje). Ribe so bile manj dejavne, kar pa se je spremenilo, ko se je čez dan reka segrela na 10 °C.

Za nas je najlepše muharjenje v običajnih hidroloških in vremenskih razmerah. Vsako pomlad stremimo k popolnim ribolovnim okoliščinam: srednji vodostaj, sončno vreme in brezvetrje. Ker se takšna fantazija ne primeri prav pogosto, smo zadovoljni s tistim, kar nam podari dan, tehniko in pristop pa prilagajamo sproti.

Oprema in taktika

Za spomladansko muharjenje na majhnih vodotokih ni potrebna posebna oprema. Verjetno velja omeniti lažjo in krajšo muharico, če jo ribič ima, vsekakor naj ne bo daljša od devet čevljev (približno 270 cm). Krajša muharica je primernejša zaradi majhnega prostora, ki ga ima ribič na voljo. Ob potokih in manjših rekah je veliko grmovja, ki onemogoča dolge muharske mete. Prav bo prišla tanjša trnica, morda takšna od 0,12 do 0,16 mm, in maskirna oblačila. Zeleni, rjavi in sivi barvni odtenki muharjevih oblačil in pokrivala ▶

Pomlad je ob potokih zelo lepa. Temperature zraka in vode se višajo, žuželk je vedno več, ribe so marsikje že zelo živahne.

izkušnjo presenetijo in navdušijo. Mnogokdaj tudi z velikostjo ulovljene ribe.

Značaj naših majhnih revirjev je lahko povsem različen: nekateri so alpski, drugi kraški, tretji nekaj vmes. Če posameznega dobro poznamo, bomo že ob prvem pogledu na podatke o vodostaju vedeli, kakšen ribolov lahko pričakujemo. V nasprotnem primeru pazimo, da voda ni snežna, včasih si lahko pomagamo tudi s termometrom. Če nima več kot 5 °C, si obetamo redke prijeme ali pa zgolj sprehod v naravi. V mrzli vodi so ribe znatno manj aktivne, kar postavi pod vprašaj ves naš trud. Včasih se je v revir zares bolj odpraviti le kot

Spomladi muharimo s posnetki ličink. Med njimi prevladujejo univerzalne ajdovke in preprosto zvezani posnetki prodnic v zemeljskih tonih. Uporabimo tudi posnetke postranic in večje suhe muhe.

Vsaka potočna postrv, ki jo ujamemo na majhnem vodotoku, je uspeh posebne vrste.

bodo bistveno povečali možnosti za njegovo končno nagrado. Z upoštevanjem predpostavke, da ne bomo lovili v povišani vodi, bo zadoščala plavajoča muharska vrstica, s katero bo ribič uspešno lovil s suhimi muhami, posnetki ličink in potezankami.

Visokih hlačnih škornjev ribič ne potrebuje, uporabnejši bodo vodoodporni gorniški čevlji ali vrtni škornji, če bo ponekod prečil

Divje potočne postrvi so zelo plašne, vendar jih ribič z malce spretnosti lahko ujame tudi v srednjem ali majhnem vodostaju. Najpogosteje bodo prijele na manjše posnetke ličink.

vodotok. Pomembna so polaroidna očala, s katerimi bo ribič lažje videl pod gladino. Zanesenjaki bodo v telovnik shranili tudi manjši daljnogled, ki omogoča natančnejši pregled revirja z nekoliko večje razdalje. Opazovanje okolice z daljnogledom je med ljubitelji narave že dolgo povsem običajno. Ribič, ki od daleč opazuje obnašanje sproščene ribe, se lahko ob tem veliko nauči.

Muhar je ob potoku zalezovalec, predvsem pa pretanjen gledalec. Izpustiti ne sme še tako majhnega žepa vode, tudi na videz praznega tolmana ne. Z vabo prečeše vsak kotic revirja, saj ve, da lahko postrv plava skorajda kjerkoli. Zaradi gostega rastišča ne more izvajati dolgih in elegantnih metov, zato razmišlja, kako bi se plenu približal drugače. Oceni oblikovanost struge, moč vode, predvidi mesta, kjer bi se postrv lahko prehranjevala. Vsak njegov korak je premišljen, gibanje muharice je popolnoma usklajeno z njegovimi mislimi. Najbrž razmišlja takole: »S kakšno silo moram zamahniti, da bo muha končala točno sredi tistega curka? Vem, da je pod koreninami vsaj ena rdečepikica. Toda kako naj zategnem, če je nad mano vejeje košate leske? Tule je brežina dvoignjena, kako bom zapeto postrvo varno zajel v podmetalko?« Množica takšnih in podobnih vprašanj je ob majhnih vodotokih aktualnejša kot v drugih, širših revirjih.

Če je ribič vaje širokih prodišč, kjer ima ogromno prostora za metanje vrvice, se bo ob potoku sprva počutil malce utesnjeno. Toda pri ribolovu moramo biti tudi pragmatični, zato se hitro prilagodimo. Enojni ali dvojni vlek zamenjamo z enostavnim kolutnim metom, ki ga pogosto nadomestimo s strelom muhe ali enostavnim spuščanjem muhe po toku navzdol. Omenjena zelo preprosta metoda je zelo učinkovita, še posebno v fazi, ko muho (navadno gre za posnetek ličinke ali potezanko) ustavimo in jo s kratkimi trzljaji potezamo k sebi.

Pomembno se zdi omeniti, da smo med

ribolovom v zgodnjih spomladanskih mesecih še posebno pozorni na drst. Marca se marsikje drstijo šarenka, sulec in lipan. Malce pozneje lahko opazimo platnice in podusti (v mrenskem pasu se jima pridruži tudi ščuka). Trudimo se, da ne brodimmo po strugi, strogo pa se izogibamo namenskemu lovu rib, ki so v drsti. Lepo je, če se ribiški kolegi pri tem spodbujamo; v času drsti odložimo ribiške palice in raje uživamo v predstavi, ki jo pripravi, denimo, sulec. Vsakršna naravna drst je, žal, dandanes redka, a zato toliko bolj dragocena.

Muhe

Izbira umetne muhe tudi spomladi odseva ribičevo osebnost. Pokaže, ali je ribič naklonjen tradiciji, je morda bolj praktičen ali pa se raje nasloni na mnenje ribiškega prijatelja.

Takšna kraška potočna postrv je za ribiča lepa nagrada. V tolmanu je prijala na majhnega graševca.

Verjetno je še najboljša kombinacija vsega naštetega. Izbira umetne muhe naj bo odvisna od razmer v revirju, sloni pa naj na ribičevem znanju in izkušnjah.

Med žuželkami, ki jih ob vodotokih beležimo marca in aprila, Goddard (1991) opiše marčno rjavko (*Rhithrogena germanica*), prvenko (*Baëtis rhodani* in *B. alpinus*), glogovko (*Bibio marci* oziroma *angl. The Hawthorn Fly*), februarsko muho (*Taeniopteryx nebulosa* oziroma *angl. The February Red*), sončnico (*Chloroperla torrentium* oziroma *angl. The Yellow Sally*), zgodnjega šaša (*Brachycentrus subnubilus* oziroma *angl. The Grannom*) in še nekatere druge. Opozori, da imajo spomladi postrvi raje ličinke v stopnji preobrazbe, zato bodo uspešnejši vzpenjači in ne suhe muhe.

Če prebiramo starejšo muharsko literaturo, denimo izpred stoletja, zlasti še angleške avtorje, lahko ugotovimo, da so imeli muharji radi predvsem vzorce suhih in mokrih muh, ki zdaj veljajo za klasične. Francis (1920) za muharjenje v marcu in aprilu priporoča februarsko muho, muhe iz skupine modrih levink (*angl. Blue Dun*), rdečeprejško (*angl. The Red Spinner*), legendarno marčno rjavko (*angl. The March Brown*), muhe iz skupine résnic (*angl. The Needle Brown*), romarja (*angl. The Palmer*), črnega bodca (*angl. The Black Gnat*), glogovko, muhe iz skupine šašev (*angl. The Sedge Fly*) in zgodnjega šaša, ki ga kasneje izpostavi Goddard.

Whitlock (1982) omenja, da so manjše ribice, pijavke, piškurji in paglavci za postrvi

pomemben del prehrane. Od potezank, ki posnemajo štiri omenjene skupine na postrvem jedilniku, prikaže graševca in matuko, vsako v različnih izvedbah.

Poleg suhih muh, vzpenjačev, klasičnih mokrih muh in potezank, ki jih omenja literatura, bodo v spomladanskih mesecih uporabni tudi številni domišljajski posnetki ličink. Muhar bo v veliki prednosti, če muhe veže sam. Za lastne potrebe si lahko zveže nekaj preprostih posnetkov ličink z različno težkimi glavami, zavoji pavovih fiber in čopkom uvezane barvne volne. Lačne, a sproščene potočne postrvi bodo pravilno predstavljeno muho požrle brez oklevanja, še lahkotnejši pa bo ribolov šarenk, ki jim v tem prispevku nismo namenili posebne pozornosti.

Muharjenje na majhnih vodotokih ponuja mnogo več, kot je videti na prvi pogled. Žepni revirji, posejani širom Slovenije, so biseri, ki kar kličejo, da jih poiščemo in raziskujemo. Ribolov na njih utrjuje naše ribiško znanje, predvsem pa širi zavest, koliko naravnih lepot še ne poznamo ali pa jih morda ne cenimo dovolj. Majhni revirji postavijo na preizkušnjo tudi izkušene ribiče, primerni pa so za vse tehnike ribolova. Poleg muharskih potokov nas zlasti na vzhodu države razveselijo nižinski vodotoki, primerni za

Muharjenje na majhnih vodotokih je lahko preprosto ali zahtevno, odvisno od ribičeve spretnosti in volje.

beličarjenje in vijačenje. Izzivov, kot kaže, zlepa ne zmanjka, le ozreti se moramo okoli sebe in biti hvaležni za vse, kar nam ponudi življenje.

Vsem, ki bi radi proučili (muharske) žuželke in njihove posnetke, predlagamo branje literature, ki smo jo navedli spodaj. Vsebina ne zadeva le področja muharjenja v zgodnjih spomladanskih mesecih, zato bo prišla prav muharju vse leto.

Jure Ušeničnik

Viri:

Francis, F. (1920). *A book on angling*. London: Herbert Jenkins Limited.

Goddard, J. (1991). *Trout flies of Britain and Europe - The natural fly and its matching artificial*. London: A&C Black.

Whitlock, D. (1982). *Guide to aquatic trout foods*. New York: Lyons & Burford Publishers.

Janez Gregorčič praznuje 70 let

Življenje je kot reka, ki s svojim močnim tokom na svoji dolgi poti vztrajno premaguje številne zapreke in kaj kmalu se prikaže njena prava veličina. Na bregovih naših voda srečujemo in se družimo s številnimi, ribičji zvesto predanimi prijatelji, brez katerih si težko predstavljamo uspešno delovanje naše raznolike športnoribolovne dejavnosti.

Med slednje prav gotovo sodi član novomeške ribiške družine, naš prijatelj Janez Gregorčič, ki je pred nekaj dnevi dopolnil 70 let življenja.

Žal, tokrat Janez omenjenega rojstnega dne ni mogel prešerno praznovati, saj mu to preprečuje zahrbtna bolezen, s katero se naš ribiški sotovariš hrabro bojuje. Tisti, ki Janeza dobro poznamo, smo prepričani, da bo zmagal tudi tokrat.

Naš slavljenec je spoštovanja vreden človek, ki ga krasijo njegova delavnost, poštenost in odločen, trden značaj, ki ga ne preslepi glasen govornik v pričakovanju, da bo tudi on soglašal s sporno odločitvijo in sledil drugim. Pri svojih odločitvah vedno dobro premisli in brez dlake na jeziku pove svoje mnenje. Temu lahko mirno rečemo: To so spoštovanja vredni ljudje, mar ne?

Janez v RD Novo mesto zelo uspešno predseduje Tekmovalni komisiji in zanj gotovo velja znani ljudski rek: To je človek na pravem mestu.

Razumljivo, da se tokrat za morebitne izjave v članku nisva pogovarjala, a k sreči je Janez zelo komunikativna oseba, ki med drugim tudi rad kaj pove, česar človek ne pozabi kar čez noč in v spominu ostane tudi še kaj zapisanega.

Glede njegovega že takrat rahlo načetega zdravja mi je med drugim zaupal: »Veš, veliko energije mi daje prav ribičija. Če ne bomo skupno poprijeli za delo in se dogovarjali, bodo naše želje ostale le želje in načrtovane naloge bodo padle v vodo. Po vsaki uspešni izvedbi načrtovane naloge občutim dodatno energijo s polno mero zadovoljstva, kar je zelo pomembno

za moje zdravje.« Janez je že pred nekaj desetletji kot vodja strojnega parka uspešno sodeloval pri gradnji jezov na reki Krki, ki še vedno umirjajo njen rečni tok. »Imamo srečo, da nam predseduje Djordje Vučkovič, ki uspešno vodi našo RD,« se še spomnim takratnih Janezovih besed.

Slednje se še vedno potrjujejo, če le pogovor nanese na prizadevnega in po Janezovih besedah zelo sposobnega predsednika omenjene RD in ZRD Novo mesto, ki nam je z občutnim zadovoljstvom in veliko mero prijaznosti o svojem zvestem ribiču zaupal

Njegovi dosežki v lovu rib s plovcem so bili vedno boljši na vseh tekmovalnih ravneh in je veliko svojega prostega časa namenil usposabljanju, organizaciji in izvajanju tekmovalne dejavnosti v ribiški družini. Je gonilna sila pri izvajanju tekmovalne dejavnosti v lovu rib s plovcem v državni A-ligi in tudi na drugih ravneh, kar se odraža v uspešnem nastopanju tekmovalnih ekip in dobrih rezultatih. Tudi sam je odličan tekmovalnik, ki se lahko pohvali z odmevnimi rezultati, zaradi česar je sodeloval tudi na mednarodnih tekmovanjih v ekipi RZS. Za svo-

je požrtvovalno delo in dosežene rezultate v ribiški družini Novo mesto je prejel najvišja ribiška priznanja. Težave z zdravjem so ga le začasno upočasnile v njegovi veliki vne- mi in zagnano- sti, pri pripravah in organizaciji prihajajoče tekmovalne sezone. Vendar ga niso zaustavile in v ribiški družini je vse pripravljeno na začetek sezone, ki se sicer nekoliko odmika zaradi epidemije koronavirusa.

Za Janeza Gregorčiča zagotovo velja, da je ribič z dušo in srcem. Ob njegovih 70-letnici mu v svojem imenu in imenu ribiške družine čestitam za njegov osebni jubilej ter mu želim čimprejšnje okrevanje in še veliko zdravih let uspešnega delovanja v ribiški družini.

Janezu vsi želimo, da bi se mu povrnilo moči in polna mera zdravja, da se bo še dolgo nadaljevala njegova uspešno ustvarjalna zgodba, ki krasi njegovo življenje in bogati našo športnoribolovno aktivnost v vsem njenem obsegu.«

Jože Šmejc

Janez Gregorčič, marljiv športni delavec ter uspešen tekmovalnik v lovu rib s plovcem, ki je že oblekel reprezentančni dress in uspešno zastopal barve Slovenije na SP. (Foto: arhiv Zoran Leko)

naslednje: »Janez Gregorčič je 36 let zapisan ribičiji, saj je že leta 1984 vstopil v vrste organiziranih ribičev, ko se je včlanil v Ribiško družino Novo mesto. Kmalu se je aktivno vključil v življenje in delo družine ter prevzel pomembne funkcije, ki jih je opravljal z veliko vne- mo in vestnostjo. Mlajšim ribičem je bil dober mentor in jih je nesebično popeljal v svet ribolova. Čedalje bolj se je udeleževal na tekmovalnem področju, kjer je nadgrajeval svoje znanje in sposobnosti, hkrati pa je čutil, da ga notranje izpopolnjuje. Ščasoma se je povsem posvetil športnemu ribolovu, v katerem je našel svoj notranji mir.

Prijatelja povabila Jaka na ribolov

Zagotovo imate vsi prijatelje, ki nimajo enakih hobijev kot vi. Naj vam razložim, kaj mislim. Matic je moj najboljši prijatelj. Veliko se druživa, oba imava rada ribolov. Val in Julijan sta tudi moja prijatelja, le da o ribištvu ne vesta ničesar, ker je enemu ljubši tenis, drugemu pa hokej. V parku smo srkali že drugi sok, ko je Matic skočil pokonci in ponosno naznanil, da imam odlično idejo. Tako, da se je nihče drug od nas zagotovo ne bi spomnil.

Predlagal je, da se nama Val in Julijan pridružita pri ribolovu, midva z Maticem pa njima pri tenisu in hokeju. Namen je bil spoznati hobije vseh štirih. Posvetovali smo se s starši in se dogovorili, da gremo najprej na ribolov, ker je vreme temu najprimernejše. Val in Julijan sta imela nešteto vprašanj, z Maticem sva skušala odgovoriti na vsa. Kot ribiča sta si predstavljala stričke, ki z ladjami plujejo po morju in z veliki mrežami lovijo ribice. Rad sem gledal risanke z gusarji in dobrimi ribiči, ki so lovili ribice in si tako zaslužili kruh. Prijateljema sva naročila, naj se oblečeta toplo, saj je zjutraj lahko še hladno, na noge pa naj si natakneta škornje, da ne bosta mokra in umazana. S seboj smo vzeli še manjše zlozljive stolčke, da bi lahko tudi počili. Valov očka nas je peljal do bajerja, kjer navadno lovim s prijatelji in očkom. Povsem varno, dostop je dober in ribice v njem poznam. Vem, kje se zadržujejo in spijo krap, kam se umaknejo, ko jim je prevroče, kje spijo ščuke in kaj ribice najraje jedo. Rad bi, da bi

prijatelja videla, kako z Maticem ujameva ribo, da bosta videla, kakšno vznemirjenje vlada. Izbrali smo primeren prostor, ki naj bi nudil dovolj sence, ko bo sonce visoko na nebu. Medtem ko smo sestavljali palice, namestili vabe na trnek, je prišel moj očka. Valu in Julijanu sva pokazala, kako namestiva koruzo

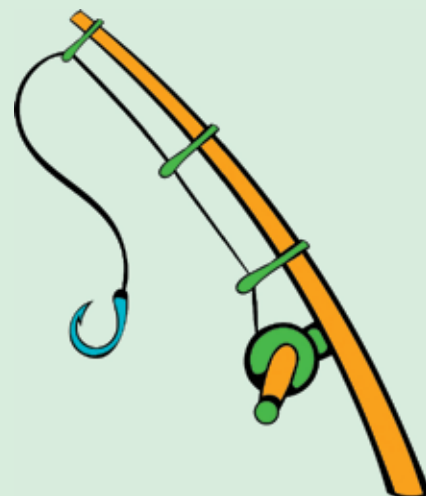
na trnek in kako jo vrževa čim bolj na sredino bajerja, malo počakava, da potone, nato pa palico namestiva na stojalo. Julijan je po nekaj sekundah tišine vprašal: »Kaj pa sedaj?« Spogledali smo se, odgovoril sem mu: »Sedaj bomo pa počakali, da prijatelj krap najde našo vabo.« Zasmajali smo se. Pregledali smo vso opremo, ki sem jo imel v kovčku. Krmilnike, uteži, plovčke, trnke, celo nekaj bojlijev smo našli, klešče, škarje in še kup drugih stvari. Predstavila sva jima, za kaj

določeno stvari uporabljamo, da lahko vabe pripravimo tudi doma in da so še druge tehnike ribolova, ki so drugačne. Pogovarjali smo se o boljnjih, koliko različnih okusov lahko ponudimo ribicam, da tudi njim ni všeč vsaka hrana. Povedal sem zgodbo o mojem packanju vab v kuhinji. Kako sem imel srečo, da mami ni bila preveč jezna, ko sem celotno kuhinjo napackal s testom. Z Maticem tudi rada muhariva, saj je ribolov bolj razgiban, tudi umetne muhe lahko ustvarimo doma. Kar nekaj časa sem potreboval, da sem se naučil tehnike meta pri muharjenju. No, kakšen popravek me še čaka, a se

trudim, da roke ubogajo glavo in da vržem kolikor mogoče pravilno. Seveda ne smem pozabiti na Matičeve žužke. Med čakanjem na prijem smo malo pregledali travo okoli nas. Odkrili smo kup zanimivih žuželk, ki jih prijatelja nista poznala, Matic pa za skoraj vsako pozna ime, prav tako zna tudi zvezati njihove umetne posnetke. Bila sta navdušena. Všeč jima je bilo preživljanje sočnega dne v naravi, na svežem zraku. Poslušali smo ptice in

zamahnil in vrgel vabo v bližino mesta, ki sem ga pokazal. Nato pa počakal, da je vaba potonila in položil palico nazaj na stojalo. »Zakaj se ti roke tresejo,« sem ga vprašal. Nasmejal se je in dejal, da čuti vznemirjenje. Pozneje je poskusil še Julijan, oba sta poskusila enkrat. Val je zelo hitro prepričal očka, da bosta kupila dovolilnici in šla naslednjič tudi onadva loviti. Čas je tekel prehitro. Moj očka je tudi lovil, Valov pa mu je delal družbo in ga opazoval. Tudi on ni bil še nikoli

jih skušali prepoznati, gledali različne oblike oblakov, ki so se vozili po nebu gor in dol. Julijan je bil med vsemi najbolj nestrpen, kdaj bomo ujeli ribo. V smehu je priznal, da se bo naučil potrpežljivosti, če ga bom še kdaj vzel s seboj na ribolov. Vsake toliko smo izvlekli trnek z vabo in preverili, ali je koruza še nameščena. Male ribice, ki so zelo radovedne, se dotikajo koruze in včasih pade s trnka. Ozrl sem se po bajerju in opazoval, kje so mesta, kjer ribice počivajo. Nato sem palico dal Valu, da je vabo vrgel v tisti predel. Odpel je kolesce,

na ribolovu. V nekem trenutku je zapiskalo. Spogledali smo se in opazili, da je piskal očkov piskač. Hitro smo stekli k njemu. Val in Julijan sta ostala malo zadaj. Matic je hitro prijel podmetalko, sam pa sem zmočil blazino. Prijatelja sem podučil, da je blazina nujna oprema, da ribice položimo na mehko podlago.

Odpeti jim je treba trnek in ker so nemirne, bi se brez blazine lahko poškodovale. Opazili smo, da je očka ulovil krapa. Glede na ukrivljenost palice sem sklepal, da ni ravno lahek. Prijatelje bi moral fotografirati, kako so z začudenjem gledali. Zabavno je bilo. Val je ves čas ponavljal, kako je vznemirjen. Očka je krapa previdno pripeljal do obale, Matic je stopil na rob in ga previdno zajel ter prenesel na blazino. Val in Julijan sta obstala odprtih ust. V en glas sta vzkliknila: »Takšne ribe še nisem videl!« Oglevala sta si ga od blizu, medtem ko mu je očka odpenjal trnek. Povedal je, da je treba ribo vedno prijeti z mokrimi rokami. Hitro smo ga fotografirali, se poslovili in ga položili nazaj v vodo. Veselo je odplaval nazaj med prijatelje. Dan je dosegel svoj namen. Naučili smo se potrpežljivosti, vztrajnosti, rokovanja s palico in ribo. Val in Julijan sta bila navdušena, hvaležna in prepričana, da se bosta še kdaj odpravila na ribolov. Šli bomo skupaj, da se bosta naučila. Med potjo domov smo skovali naslednje druženje, ki bo na teniškem igrišču.

Nuška Božičnik,
fotografije: spletni viri

HLADNE PREDJEDI IZ SVEŽIH RIB

Karpačo (carpaccio)

V rekah, jezerih in ribnikih Slovenije živi 20 vrst sladkovodnih rib, zanimivih za športni ribolov. Gojko Škorič je v zadnjih petih letih bralcem glasila Ribič predstavil približno sto receptov za pripravo okusnih jedi iz njih. Upamo, da ste med njimi našli kaj zanimivega za popestritev vašega jedilnika.

Iz sladkovodnih rib lahko pripravimo:

hladne predjedi:

- iz surove ribe:
 - karpačo
 - tatarski namaz
- iz toplotno obdelanega ribjega mesa:
 - marinirade predjedi
 - aspike (žolce)
 - paštete in terine
 - prekajene sladkovodne ribe

tople predjedi:

- rižote
- testeninske jedi

juhe in čorbe

glavne jedi:

- kuhane ribe
- pečene ribe
- ribe na žaru
- polpete
- paštičado
- brodet
- golaž

V tokratni številki vam bo Gojko zapupal nekaj koristnih nasvetov in zanimivosti o pripravi hladnih predjedi iz sladkovodnih rib. Najbolj značilni sta karpačo in tatarski biftek. Tokrat nekaj več o karpaču.

Vendar zvetujemo, da glede na mnenje strokovnjakov, naj trenutno ne bi jedli jedi iz surovega mesa, ampak le toplotno obdelano, jedi iz surovih rib spet začnete pripravljati, ko bo minila nevarnost koronavirusa.

Karpačo iz tolstolobika

Meso lažje narežemo na rezine, če je meso malo zmrznjeno. Začinimo ga z oljem in limoninim sokom ali omako Vinaigrete iz olivnega olja in potresemo s parmezanom. Z leti so se v različnih svetovnih kuhinjah poleg mesnega karpača razvile tudi številne druge, okusne, zlasti ribje vrste karpača, in sicer iz morskih in sladkovodnih svežih rib. Od morskih rib je najbolj znan karpačo iz brancina, od sladkovodnih pa iz lososa. Lahko ga pripravimo tudi iz škampov.

Zelo okusen karpačo lahko pripravimo tudi iz naših belih sladkovodnih rib. Gojko predlaga karpačo iz postrvi, sulca, smuča, soma, tolstolobika. Nekaj receptov je bilo objavljenih tudi v Ribiču (marca 2017 karpačo iz soma z agrumi, januarja 2018 pa iz rdeče postrvi z zelenimi jabolki). Lahko pripravimo tudi zelenjavne in celo sadne različice. Najbolj znan zelenjavni karpačo, ki je značilna sredozemska jed, je iz bučk. Lahko ga pripravimo tudi iz druge sveže zelenjave, odličen pa je tudi iz

Karpačo iz bučk

jurčkov in karšljev. Sadni karpačo je lahko iz jabolk, hrušk ali drugega sadja.

Karpačo je postal sinonim za vse jedi s tanko narezanimi presnimi živili. Ob karpaču lahko postrežemo tudi različne prelive: od majoneze, kečapa do raznih omak iz zelišč (pestov: zeleni, rdeči, genovesi itn).

*Zanimivo je, da se po beneškem slikarju Carpacciu imenuje tudi Carpacciov trg v Kopru. Na trgu na številki 6 je beneška gotška stanovanjska dvonadstropnica iz 14. stoletja, znana pod imenom Carpacciova hiša. Čeprav izročilo pripoveduje, da se je v njej rodil beneški slikar Vittore Carpaccio, se zdi, da je v hiši živel Vittoreov sin Benedetto Carpaccio, ki naj bi tod živel do polovice 16. stoletja. V Koper je Vittore Carpaccio prišel na povabilo koprške škofije. V Kopru je naslikal več slik, med njimi tudi oltarno sliko Marija z otrokom in svetniki za koprsko stolnico. Tam je preživel zadnje desetletje svojega življenja.

Borut Jerše

Mesni karpačo

KARPAČO

Karpačo je klasična hladna mesna predjeda italijanske kuhinje, pripravljena iz govejega fileja. Jed je odkril Guiseppe Cipriani, ki se je rodil leta 1900 v Veroni. Leta 1950 ga je v njegovi restavraciji v Benetkah obiskala grofica Amalia Nani Mocenigo, ki so ji predpisali dieto surovega mesa. Capriani ji je hotel pripraviti jed, ki bi prekinila monotonijo njene enolične hrane. Jed je pripravil iz tenkih rezin surove govedine, odrezanih iz govejega fileja (pljučne pečenke). Takrat je bila v Benetkah tudi slikarska razstava Vittoreja Carpaccia* (živel je od 1465 do 1526), znanega po značilnih rdečih in belih tonih barv. Zaradi živih barv je jed poimenoval karpačo.

Postrvi karpačo

Naše znanje spreminjamo v vaš uspeh!

KPMG je v Sloveniji prisoten od leta 1993. Svojim strankam nudimo prednosti širokega izbora storitev in dolgoletnih izkušenj ter dobrega poznavanja gospodarskih panog in regulative. Kot družba članica KPMG globalne mreže, ki je ena največjih mrež revizorskih in svetovalnih družb na svetu, naše lokalno znanje stalno bogatimo z globalnimi izkušnjami.

KPMG storitve v Sloveniji zajemajo:

- revizijo računovodskih izkazov in druge revizijske storitve;
- storitve notranje revizije, presoje skladnosti poslovanja s predpisi in obvladovanja tveganj;
- izdelavo raznovrstnih študij in analiz;
- storitve reorganizacije podjetij in izboljšanja poslovnih procesov;
- revizijo informacijskih sistemov in sorodne storitve;
- davčno svetovanje;
- celovit izbor storitev finančnega svetovanja, ki vključuje ocenjevanje vrednosti podjetij in sredstev, pomoč pri izvedbi kupoprodaj podjetij ter storitve finančnega prestrukturiranja;
- računovodske storitve.

T: +386 1 4201 170

F: +386 1 4201 160

kpmg.lj@kpmg.si

www.kpmg.si

© 2020 KPMG Slovenija, d.o.o., KPMG poslovno svetovanje, d.o.o., in KPMG računovodske storitve, d.o.o., slovenske družbe z omejeno odgovornostjo in članice KPMG mreže neodvisnih družb članic, ki so povezane s švicarskim združenjem KPMG International Cooperative ("KPMG International"). Vse pravice pridržane. Ime, logotip KPMG in slogan "cutting through complexity" so registrirane blagovne znamke ali blagovne znamke KPMG International.

Trenutek oddiha (foto: anja)